

PRAKSA – EMPIRIJA – TEORIJA

KONGRES SOCIJALNIH PEDAGOGA

KNJIGA SAŽETAKA

23.

SVETI MARTIN NA MURI

SVIBNJA 2018.

25.

HUSP hrvatska udruga
socijalnih pedagoga

Hrvatska udruga socijalnih pedagoga
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

5. kongres socijalnih pedagoga

„Praksa – Emprija – Teorija“

KNJIGA SAŽETAKA

Pod pokroviteljstvom

Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

23. – 25. svibnja 2018. godine

Sveti Martin na Muri

IMPRESUM

IZDAVAČ

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

ORGANIZATORI

Hrvatska udruga socijalnih pedagoga (HUSP)

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

NASLOV

Knjiga sažetaka 5. kongresa socijalnih pedagoga sa temom "Praksa-Empirija-Teorija",
Sveti Martin na Muri, 23. – 25. svibnja 2018. godine

GODINA IZDAVANJA

2018.

GLAVNE UREDNICE KNJIGE SAŽETAKA

Dejana Bouillet i Tina Peraica

UREDNIČKI ODBOR KNJIGE SAŽETAKA

Dalibor Doležal, Sabina Mandić, Dubravka Marušić, Nataša Vlah

GRAFIČKO UREĐENJE

Sabina Mandić

PREDSJEDNICA PROGRAMSKO-ORGANIZACIJSKOG ODBORA KONGRESA

Tina Peraica

PROGRAMSKO-ORGANIZACIJSKI ODBOR KONGRESA

Dejana Bouillet, Dora Dodig Hundrić, Dalibor Doležal, Ivana Jeđud Borić, Dijana Jerković, Valentina Kranželić, Dubravka Marušić, Sanja Radić Bursać, Saša Rajić, Vlatka Šteinglin Kovač i Nataša Vlah

TAJNICE KONGRESA

Sabina Mandić i Andrea Čosić

ISBN: 978-953-6418-88-6 (Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001002346.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	1
PREGLED PROGRAMA	3
PLENARNI OKRUGLI STOL	10
Profesionalni status socijalnih pedagoga: Ima li mesta zadovoljstvu?	10
Upravni odbor Hrvatske udruge socijalnih pedagoga	10
PLENARNA IZLAGANJA	11
Adolescencija nakon adolescencije: neurobiološki temelji psihološke transformacije kroz treće desetljeće života	11
Društveno poduzetništvo kao model socijalnog uključivanja	12
SIMPOZIJI	13
Pozitivan razvoj adolescenata u Hrvatskoj: nove spoznaje	13
Kakve su demografske karakteristike uspješnih učenika?	14
Rizična ponašanja adolescenta grada Zagreba.....	15
Stresni životni događaji i socijalno-emocionalne kompetencije adolescenata grada Zagreba....	16
Rizična ponašanja i kvaliteta obiteljske komunikacije adolescenata grada Zagreba.....	17
Nestala djeca - hrvatska perspektiva	18
Vidljivost besplatne telefonske linije za nestalu djecu 116 000	19
Predstavljanje Prijedloga protokola o postupanju u slučaju nestanka djeteta u Republici Hrvatskoj	20
Upotreba modernih tehnologija u radu s nestalom djecom – perspektiva organizacije civilnog društva	21
Primjerenostručnih intervencija kod bjegova mladih iz odgojnih ustanova: perspektiva korisnika	22
Značajke i učinkovitost preventivnih programa u području viktimizacije djece	23
OKRUGLI STOLOVI	24
Ovisnost o kockanju – Uloga socijalne pedagogije u razvoju novih psihosocijalnih intervencija	24
Stop program u praksi	25
Uloga socijalnih pedagoga u razvoju specijaliziranog udomiteljstva za djecu s problemima u ponašanju.....	26
Hrvatska udruga socijalnih pedagoga - forum razvoja profesije	27
USMENA IZLAGANJA	28

Socijalna pedagogija – identitet i područja djelovanja	28
Hrvatska probacijska služba – značaj i perspektive	28
Uvjetni otpust - probacijska perspektiva	30
Program „Upravljanje financijama“ namijenjen osobama uključenim u probaciju.	31
Monitoring kao područje djelovanja socijalnog pedagoga	32
Razvoj građanske i društvene kompetencije kroz programe neformalnog građanskog obrazovanja - primjeri dobrih praksi, mogućnosti i izazovi suradnje s formalnim obrazovnim sustavom	33
Socijalni pedagog i djelovanje u lokalnoj zajednici kroz organizacije civilnog društva - primjer dobre prakse.....	34
Socijalni pedagozi u posebnoj odgojno-obrazovnoj ustanovi.....	35
"Što si ti dečko to upisao?!"- doživljaj studiranja socijalne pedagogije iz perspektive muških studenata	36
Percepcija rješivosti i mogućnosti utjecaja na teškoće u radu i edukacijske potrebe socijalnih pedagoga u CZSS Zagreb	37
Metode i tehnike socijalne pedagogije: procjena, intervencija i evaluacija	38
Istraživanje potreba za kompleksnim intervencijama s obiteljima u riziku – polazišta i smjernice	38
Procjena spremnosti na promjenu djeteta i roditelja – osnovni koncepti i potencijali	39
Standardi zaštite prava i interesa žrtava u kaznenim postupcima u RH – gdje smo?	40
Izvansudska nagodba-inovativni restorativni pristup žrtvi u području maloljetničkog sudovanja	41
Europski univerzalni prevencijski kurikulum (EUPC) – iskustva adaptacije i primjene u Hrvatskoj	42
Rane socijalnopedagoške intervencije u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini	43
Razlike između učitelja predmetne i razredne nastave u samoprocjenjenoj kompetentnosti za poučavanje učenika s teškoćama pažnje	44
Važnost programa „Rastimo zajedno“ koji se provodi u obiteljskim centrima u prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladih	45
Alternativni pristupi u socijalnopedagoškoj praksi kroz primjere rada na preventivnom programu „Tribo Moderna“.....	46

Suvremenii izazovi socijalne pedagogije: društveni i individualni aspekti problema u ponašanju	47
Socijalnopedagoška analiza istraživačke relacije percepcije obiteljskih odnosa i vršnjačkog nasilja kod srednjoškolaca	47
Kockanje zagrebačkih studenata – učestalost igranja, zastupljenost problema i doživljaj tržišta igara na sreću	48
Nasilje i devijacije u sportu te sport u širem društvenom kontekstu - analiza sadržaja hrvatskih tiskovina	49
RADIONICE	50
Predstavljanje i rasprava o prijedlogu standarda kvalitete procjene potreba djece i mladih s problemima u ponašanju u RH	50
Psihodrama u radu s adolescentima u Odgojnem zavodu u Turopolju	51
Dozvola za nesavršenost	52
Dramske igre – Budimo prijatelji!	54
Obrasci ponašanja u interpersonalnim sukobima	55
Zaklada Reach For Change – prikaz pružanja podrške.....	56
Prezentacija metode fraktalnog crteža	57
Model rada radionice „Lanac počinjenja“	58
Play4ever – iskustvena radionica preventivnog programa modifikacija ponašanja putem igre – MPPI.....	59
Igom do smijeha - prikaz rada male socijalizacijske grupe	60
POSTER IZLAGANJA	61
Mentorski program "Laboratorij životnih vještina Prijatelji"	61
Vuna i ja, prijatelja dva	62
Model socijalnopedagoških intervencija u osnovnoj školi.....	63
Preventivni program „Moj zdravi stil“	64
Time spent playing with children is never wasted. (Dawn Lantero) prikaz evaluacijskog istraživanja na preventivnom programu modifikacija ponašanja putem igre – MPPI	65
Karakteristike počinitelja kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta – prikaz rezultata istraživanja	66
Motivacija službenika za provođenjem posebnih programa tretmana u zatvorskom sustavu	67

Prevalencija konzumiranja i uvjerenja o psihoaktivnim tvarima mladih u odgojnim ustanovama.....	68
PORTOs - prevencija ovisničkog recidiva treningom i osnaživanjem	69
Puno puta svugdje – a za sada još nigdje	70
„Nakon dugo vremena opet sam sretan!“ – uloga socijalnih vještina u redukciji rizika i poboljšanju socijalnog funkcioniranja forenzičkog pacijenta	71
Nevidljive žrtve – i muškarci su žrtve obiteljskog nasilja	72
Negdje između - mlade osobe žrtve obiteljskog i partnerskog nasilja	73
RECENZENTI.....	74
KAZALO AUTORA	76
ZAHVALE.....	79

PREDGOVOR

Poštovane kolegice i kolege,

Pred vama je Knjiga sažetaka Petog kongresa socijalnih pedagoga: Praksa-Empirija-Teorija kojeg već tradicionalno svake četiri godine u suradnji organiziraju Hrvatska udruga socijalnih pedagoga i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Ove je godine ostvarena i suradnja s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku koje je prepoznao značaj ovog skupa i u svojstvu pokrovitelja svestrano podržalo Kongres.

Svrha Kongresa sadržana je u okupljanju, stručnom usavršavanju te razmjeni iskustava i postignuća praktičara i znanstvenika koji djeluju u socijalnopedagoškoj profesiji. I ove se godine Kongres održava u inspirativnom i ugodnom okruženju, u dolini okruženoj obroncima međimurskih brežuljaka uz rijeku Muru. Tako će Sveti Martin na Muri postati i ostati mjesto trodnevnog promišljanja i unaprjeđivanja socijalnopedagoške djelatnosti, te ugodnog i konstruktivnog druženja.

Sadržaj Knjige sažetaka upućuje na Program Kongresa, ali i na najvažnija recentna profesionalna postignuća u socijalnoj pedagogiji koja su najvećim dijelom usmjereni bogaćenju socijalnopedagoških metoda i programa rada te širenju područja socijalnopedagoške prakse. Plenarna predavanja, okrugli stolovi, simpoziji, radionice, usmena izlaganja i poster prezentacije grupirane su u tri velike teme Kongresa, a to su: (1) *Socijalna pedagogija: identitet i područja djelovanja*; (2) *Metode i tehnike socijalne pedagogije: procjena, intervencija i evaluacija* te (3) *Suvremeni izazovi socijalne pedagogije: društveni i individualni aspekti problema u ponašanju*.

Prof. dr. sc. Zdravko Petanjek s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i konzultantica u području društvenog poduzetništva, socijalna pedagoginja Andreja Rosandić, svojim će plenarnim predavanjima ukazati na interdisciplinarnost socijalne pedagogije – od neurološke osnove ponašanja, do modela socijalno-ekonomskog uključivanja marginaliziranih društvenih grupa i pojedinaca. Na to se nadovezuje plenarni okrugli stol o profesionalnom statusu socijalnih pedagoga u Hrvatskoj, u organizaciji Hrvatske udruge socijalnih pedagoga, u kojem će sudjelovati relevantni predstavnici svih sustava u kojima socijalni pedagozi djeluju. Prilika je to za argumentiranu raspravu svih sudionika Kongresa o postignutom napretku i predstojećim izazovima profesionalizacije socijalnopedagoškog djelovanja u odgoju i obrazovanju, zdravstvenom, socijalnom i pravosudnom sustavu.

Jednako su zanimljivi i vrijedni i ostali radovi socijalnih pedagoga sadržani u ovoj knjizi. Kako su u pitanju sažetci, oni daju samo obrise izuzetno bogate, raznolike i nadasve izazovne socijalnopedagoške prakse u susretu s korisnicima socijalnopedagoških usluga. Navedeno

proizlazi iz širokog dobnog raspona korisnika, složenosti teškoća s kojima se u socijalizacijskim, obrazovnim i drugim procesima susreću, ali i iz raznolikosti razine, modela, strukture, sadržaja i načina podrške koje im socijalni pedagozi pružaju. Posebno je vrijedna sve veća usmjerenost praktičara na evaluaciju svojih aktivnosti, kao i usmjerenost znanstvenika na povezivanje s praktičarima, radi pružanja podrške u razvoju socijalnopedagoških programa temeljenima na pokazateljima uspješnosti. Tu su i brojne radionice koje omogućuju neposredan uvid u različite aspekte praktične primjene socijalnopedagoških teorijskih i znanstvenih spoznaja. Ujedinjeni, svakako više pridonosimo dobrobiti naših korisnika, društvu u cjelini, ali i samoj profesiji.

Hvala svima koji su sudjelovali na Kongresu i dali svoj doprinos unapređenju profesije. Posebno se zahvaljujemo Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu pravosuđa koji su svojim djelatnicima omogućili sudjelovanje na Kongresu te studentima socijalne pedagogije na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na predanom sudjelovanju u organizaciji Kongresa.

Programsko-organizacijski odbor Kongresa

PREGLED PROGRAMA

PETi kongres socijalnih pedagoga: Praksa – Empirija - Teorija

SRIJEDA (23.5.2018.)			
13:00 – 14:00 h	Registracija sudionika uz zakusku dobrodošlice		
14:00 – 15:00 h	SVEČANO OTVARANJE KONGRESA (voditeljice: Tina Peraica i Valentina Kranželić)		
15:00 – 15:15 h	Pauza		
15:15 – 16:30 h	PLENARNI OKRUGLI STOL Profesionalni status socijalnih pedagoga: Ima li mjesta zadovoljstvu? (voditeljica: Ivana Jeđud Borić)		
16:30 – 17:00 h	Pauza uz kavu		
	SIMPOZIJ DVORANA I	RADIONICA DVORANA II	RADIONICA DVORANA III
17:00 – 18:30 h	Pozitivan razvoj adolescenata u Hrvatskoj: Nove spoznaje (voditeljica: Miranda Novak)	Predstavljanje i rasprava o prijedlogu standarda kvalitete procjene potreba djece i mladih s problemima u ponašanju u RH (voditeljice: Anja Miroslavljević, Ivana Jeđud Borić i Nivex Koller -Trbović)	Psihodrama u radu s adolescentima u odgojnom zavodu u Turopolju (voditelji: Nikolina Kolić Antolović i Vedran Korušić)
19.00 - ...	Zajednička večera na terasi hotela		

ČETVRTAK (24.5.2018.)

9:00 – 10:00 h	PLENARNO IZLAGANJE Zdravko Petanjek: Adolescencija nakon adolescencije: Neurobiološki temelji psihološke transformacije kroz treće desetljeće života		
10:00 – 10:30 h	POSTER SEKCIJA uz kavu <ul style="list-style-type: none"> • Anita Jandrić Nišević, Ljerka Herjavec, Saša Rajić: Karakteristike počinitelja kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta - prikaz rezultata istraživanja • Barbara Fistonić, Petra Štimac: Mentorski program „Laboratorij životnih vještina prijatelji“ • Dejana Bouillet: Model socijalnopedagoških intervencija u osnovnoj školi • Barbara Fistonić, Petra Štimac: Vuna i ja, prijatelja dva • Kristina Kulaš Ešegović, Maja Delač: Time spent playing with children is never wasted. (Dawn Lantero) Prikaz evaluacijskog istraživanja na preventivnom programu modifikacija ponašanja putem igre - MPPI • Ljerka Herjavec: Motivacija službenika za provođenjem posebnih programa tretmana u zatvorskom sustavu • Martina Barić, Anita Jandrić Nišević: PORTOs - prevencija ovisničkog recidiva treningom i osnaživanjem • Lorena Leskovar, Neven Ricijaš, Valentina Kranželić: Prevalencija konzumiranja i uvjerenja o psihoaktivnim tvarima mladih u odgojnim ustanovama • Sanja Jelić, Kristina Draguzet: Puno puta svugdje - a za sada još nigdje • Dijana Jerković, Mirta Vranko, Nadica Buzina: „Nakon dugo vremena opet sam sretan!“ – uloga socijalnih vještina u redukciji rizika i poboljšanju socijalnog funkciranja forenzičkog pacijenta • Tina Peraica, Zrnka Kovačić Petrović, Maja Andelinović, Dragica Kozarić-Kovačić: Nevidljive žrtve - i muškarci su žrtve obiteljskog nasilja • Tina Peraica, Zrnka Kovačić Petrović, Maja Andelinović, Dragica Kozarić-Kovačić: Negdje između - mlade osobe žrtve obiteljskog i partnerskog nasilja • Ana Habdija-Šorša: Preventivni program „Moj zdravi stil“ 		
10:30 – 11:30 h	RADIONICA DVORANA I	RADIONICA DVORANA II	RADIONICA DVORANA III
	Dozvola za nesavršenost (voditeljica: Sara Peranić)	Dramske igre – Budimo prijatelji! (voditeljica: Sonja Burić)	Obrasci ponašanja u interpersonalnim sukobima (voditeljica: Nataša Vlah)
11:30 – 11:45 h	<i>Pauza</i>		

	USMENA IZLAGANJA DVORANA I Socijalna pedagogija – identitet i područja djelovanja (voditelj: Saša Rajić)	USMENA IZLAGANJA DVORANA II Metode i tehnike socijalne pedagogije: procjena, intervencija i evaluacija (voditeljica: Valentina Kranželić)	USMENA IZLAGANJA DVORANA III Suvremeni izazovi socijalne pedagogije: društveni i individualni aspekti problema u ponašanju (voditeljica: Dora Dodig Hundrić)
11:45 – 13:00 h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Martina Rakić, Snježana Maloić: Hrvatska probacijska služba – značaj i perspektive ▪ Snježana Maloić, Martina Rakić: Uloga probacijske službe u okviru poslijepenalne zaštite punoljetnih počinitelja kaznenih djela ▪ Tanja Novosel: Uvjetni otpust - probacijska perspektiva ▪ Vesna Zelić Ferenčić: Program „Upravljanje financijama“ namijenjen osobama uključenim u probaciju 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helena Križan, Valentina Kranželić, Antonija Žižak: Istraživanje potreba za kompleksnim intervencijama s obiteljima u riziku – polazišta i smjernice ▪ Gabrijela Ratkajec Gašević, Anja Miroslavljević, Dora Dodig Hundrić: Procjena spremnosti na promjenu djeteta i roditelja – osnovni koncepti i potencijali ▪ Vesna Vinčić: Standardi zaštite prava i interesa žrtava u kaznenim postupcima u RH – gdje smo? ▪ Vesna Gmaz Luški: Izvansudska nagodba – inovativni restorativni pristup žrtvi u području maloljetničkog sudovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emina Babić, Izet Pehlić, Nermana Mujčinović: Socijalnopedagoška analiza istraživačke relacije percepcije obiteljskih odnosa i vršnjačkog nasilja kod srednjoškolaca ▪ Sabina Mandić, Dora Dodig Hundrić, Neven Ricijaš: Kockanje zagrebačkih studenata – učestalost igranja, zastupljenost problema i doživljaj tržišta igara na sreću ▪ Vladimira Žakman-Ban, Katarina Špehar Fiškuš, Marinela Udovičić: Nasilje i devijacije u sportu te sport u širem društvenom kontekstu – analiza sadržaja hrvatskih tiskovina ▪ Vladimira Žakman-Ban, Marija Dropuljić-Jujnović, Katarina Špehar Fiškuš: Zatvoreni starije životne dobi – izazov za penologiju
13:00 – 14:00 h	<i>Pauza za ručak</i>		

14:00 – 15:30 h	SIMPOZIJ DVORANA I	USMENA IZLAGANJA DVORANA II	RADIONICA DVORANA III
	<p>Nestala djeca – hrvatska perspektiva (voditeljica: Irma Kovčo Vukadin)</p>	<p>USMENA IZLAGANJA DVORANA II</p> <p>Socijalna pedagogija: identitet i područja djelovanja (voditeljica: Dejana Bouillet)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sanja Vladović: Monitoring kao područje djelovanja socijalnog pedagoga ▪ Martina Horvat: Razvoj građanske i društvene kompetencije kroz programe neformalnog građanskog obrazovanja – primjeri dobrih praksi, mogućnosti i izazovi suradnje s formalnim obrazovnim sustavom ▪ Kristina Ribarić: Socijalni pedagog i djelovanje u lokalnoj zajednici kroz organizacije civilnog društva – primjer dobre prakse ▪ Valentina Babić, Vlatka Šteinglin Kovač: Socijalni pedagozi u posebnoj odgojno-obrazovnoj ustanovi ▪ Andrea Čosić, Mario Mustak, Tomislav Prpić: „Što si ti dečko to upisao?!“ – Doživljaj studiranja socijalne pedagogije iz perspektive muških studenata ▪ Marko Štengl, Martina Podobnik, Antun Ilijaš: Percepcija rješivosti i mogućnosti utjecaja na teškoće u radu 	<p>Zaklada Reach for Change – prikaz pružanja podrške (voditeljica: Marija Mažić)</p>

		i edukacijske potrebe socijalnih pedagoga u CZSS Zagreb	
--	--	---	--

15:30 – 16:00 h	Pauza uz kavu		
16:00 – 17:00 h	OKRUGLI STOL DVORANA I	OKRUGLI STOL DVORANA II	OKRUGLI STOL DVORANA III
	Ovisnost o kockanju – uloga socijalne pedagogije u razvoju novih psihosocijalnih intervencija (voditelji: Neven Ricijaš i Dora Dodig Hundrić)	Stop program u praksi (voditelji: Mirjana Vukov-Colić i Milivoj Kodrnja)	Uloga socijalnih pedagoga u razvoju specijaliziranog udomiteljstva za djecu s problemima u ponašanju (voditeljice: Tamara Hećimović, Antonija Lujic Laušin, Alka Schenner Bašić i Gordana Petrović)
17:00 – 17:15 h	Pauza		
17:15 – 18:45 h	RADIONICA DVORANA I	RADIONICA DVORANA II	USMENA IZLAGANJA DVORANA III Metode i tehnike socijalne pedagogije: procjena, intervencija i evaluacija (voditeljica: Nataša Vlah)
	Prezentacija metode fraktalnog crteža (voditeljice: Valentina Hundrić i Cvita Vasilj Studak)	Model rada radionice „Lanac počinjenja“ (voditelji: Jasmina Miler Lisac i Saša Morić)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valentina Kranželić, Martina Feric, Miranda Novak, Josipa Mihić: Europski univerzalni prevencijski kurikulum (EUPC) - iskustva adaptacije i primjene u Hrvatskoj ▪ Meliha Bijedić, Lejla Kuralić-Čišić, Adela Jahić, Melisa Muminović-Vildić: Rane socijalnopedagoške intervencije u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini

			<ul style="list-style-type: none">▪ Nataša Vlah: Razlike između učitelja predmetne i razredne nastave u samoprocjenjenoj kompetentnosti za poučavanje učenika s teškoćama pažnje▪ Nina Vela Vrabec: Važnost programa "Rastimo zajedno" koji se provodi u obiteljskim centrima u prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladih▪ Tena Kostanjšek, Mia Širac: Alternativni pristupi u socijalnopedagoškoj praksi kroz primjere rada na preventivnom programu „Tribo Moderna“
20:00 - ...	Zajednička večera uz bend		

PETAK (25.5.2018.)			
9:00 – 10:00 h	PLENARNO IZLAGANJE Andreja Rosandić: Društveno poduzetništvo kao model socijalnog uključivanja		
10:00 – 10:30 h	<i>Pauza uz kavu</i>		
	OKRUGLI STOL DVORANA I	RADIONICA DVORANA II	RADIONICA DVORANA III
10:30 – 12:00 h	Hrvatska udruga socijalnih pedagoga – forum razvoja profesije (voditelji: članovi Upravnog odbora HUSPa)	Play4ever – iskustvena radionica preventivnog programa Modifikacija ponašanja putem igre – MPPI (voditeljice: Ružica Skopljak Masier i Tena Kostanjšek)	Igrom do smijeha – prikaz rada male socijalizacijske grupe (voditeljice: Dajana Jurinčić, Ivana Jolić, Ana Krsnik i Kristina Divić)
12:00 – 12:15 h	<i>Pauza</i>		
12:15 – 13:00 h	ZATVARANJE KONGRESA		

Molimo sve sudionike da trajanje prezentacije prilagode predviđenom vremenu kako bi se kongres odvijao u skladu s programom i kako bismo iskazali međusobno uvažavanje. Hvala!

Programsko-organizacijski odbor Kongresa

PLENARNI OKRUGLI STOL

Profesionalni status socijalnih pedagoga: Ima li mjesta zadovoljstvu?

Upravni odbor Hrvatske udruge socijalnih pedagoga

E-mail: info@husp.hr

Voditeljica: Ivana Jeđud Borić, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Socijalni pedagozi posljednjih 50-ak godina, od samog utemeljenja profesije, u Hrvatskoj djeluju u tijelima državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnim ustanovama u području socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, znanosti i istraživanja, zdravstva, pravosuđa, izvršavanja kaznenopravnih sankcija, unutarnjih poslova te u organizacijama civilnog društva, privatnoj praksi i drugim pravnim osobama. Profesionalno djelovanje socijalnih pedagoga obuhvaća široki spektar usluga za djecu, mlade i odrasle osobe u riziku za razvoj problema u ponašanju ili s već prisutnim problemima u ponašanju. Neovisno o tome radi li se o rizičnim ponašanjima, teškoćama u ponašanju, poremećajima u ponašanju, činjenju kaznenih djela, problemima mentalnog zdravlja ili drugim teškoćama socijalne integracije, socijalni su pedagozi usmjereni prevenciji ili ublažavanju socijalnih (društvenih) problema svojih korisnika.

Djelujući u različitim područjima, socijalni pedagozi nailaze na mnoge izazove koji proizlaze iz određivanja i prepoznatljivosti profesionalnog identiteta, relativno malobrojnog članstva profesionalne zajednice, nereguliranosti profesije u nekim sustavima, velike raznolikosti poslova koje obavljaju i niza drugih razloga. Iz tih su razloga ciljevi okruglog stola usmjereni otvaranju argumentirane rasprave te prepoznavanju jakih strana i mogućih unaprjeđenja profesionalnog statusa socijalnih pedagoga u različitim sustavima. Navedeni ciljevi će se postići otvaranjem prostora za razmjenu iskustva i perspektiva predstavnika ključnih institucija i sustava za afirmaciju socijalnopedagoške djelatnosti (u području odgoja i obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i pravosuđa) i socijalnih pedagoga koji u njima svakodnevno ostvaruju profesionalne ciljeve.

Upravni odbor Hrvatske udruge socijalnih pedagoga očekuje da zaključci okruglog stola svima budu poticaj za ulaganje dodatnih napora u dalnjem razvoju profesionalnog identiteta socijalnih pedagoga u Hrvatskoj.

Ključne riječi: socijalna pedagogija, profesionalni status, područja rada, kompetencije i profesionalni identitet socijalnih pedagoga

PLENARNA IZLAGANJA

Adolescencija nakon adolescencije: neurobiološki temelji psihološke transformacije kroz treće desetljeće života

Zdravko Petanjek

Ustanova: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: zdravko.petanjek@mef.hr

Novija istraživanja ukazala su da razdoblje nakon adolescencije, između 20. i 25. godine života, predstavlja poseban razvojni stadij. Tijekom tog razdoblja u asocijativnim područjima kore velikoga mozga dolazi do masivnog gubitka sinapsi te se na taj način uspostavlja konačna arhitektonika neuralne mreže. Ove promjene omogućavaju transformaciju iz razvojnoga u odrasli psihološki profil pa tako treće desetljeće života karakteriziraju kvalitativne i kvantitativne promjene vezane uz afektivnu modulaciju emocionalnog izražavanja, metakogniciju, kognitivnu fleksibilnost, radnu memoriju i apstraktno mišljenje.

Komparativne studije pokazale su kako je u prefrontalnom korteksu (u funkcionalnoj hijerarhiji najvišem području kore velikoga mozga) ekspresija gena vezanih uz sinaptičku funkciju kod čovjeka izrazito odgođena, čak i u usporedbi s evolucijski najbližim srodnicima – čimpanzama. Stoga je značajno produženo razdoblje prolazne prekomjerne produkcije sinapsi, razvojnog događanja koje predstavlja mehanizam kako neuralna aktivnost modulira molekularnu strukturu sinapsi i na taj način određuje koje sinapse će ostati, a koje će se odstraniti. Zbog toga kod čovjeka edukacija, psihološko, socijalno i emotivno okruženje tijekom razdoblja dužeg od dva desetljeća predstavljaju ključne čimbenike koji utječu na konačnu strukturu neuralne mreže, posebno u dijelovima mozga koji procesuiraju najsloženije moždane funkcije.

Mala odstupanja od normalnog prenatalnog razvoja mogu se također odraziti na tijek sinaptičke eliminacije koja se događa daleko kasnije, tijekom trećeg desetljeća života te dovesti do pojave neuropsihijatrijskih bolesti, kao što su shizofrenija i psihoze potaknute stresom ili psihaktivnim tvarima. Individualni kognitivni kapaciteti koji se u potpunosti uspostavljaju u ranoj odrasloj dobi (25-30 godina života) su također određeni načinom kasne sinaptičke eliminacije, ali determinirani tijekom razvojnih događanja kroz ranije stadije, uključujući i najranije stadije embrionalnog razvoja.

Ovaj biomedicinski i sociološki važan koncept je jedan od glavnih predmeta kontinuirane rasprave između zagovornika seleksijske nasuprot konstrukcijskoj teoriji mentalnog procesuiranja.

Ključne riječi: prefrontalni korteks, eliminacija sinapsi, plastičnost mozga

Društveno poduzetništvo kao model socijalnog uključivanja

Andreja Rosandić

Ustanova: Granola, obrt za intelektualne usluge

E-mail: andreja.rosandic@gmail.com

Europske institucije prepoznale su utjecaj i doprinos društvene ekonomije na ekonomski i društveni razvoj. Društvena ekonomija sastavni je dio Zakona o jedinstvenom tržištu kojeg Europska unija predstavlja kao jednu od dvanaest poluga za poticanje ekonomskog rasta i jačanje povjerenja potrošača. Akteri društvene ekonomije pripadaju raznolikim ekosustavima, industrijama, pravnim oblicima, no svima je zajedničko nastojanje da ostvare značajan društveni utjecaj odnosno promjenu na financijski održiv način. Osnovni princip funkcioniranja dionika društvene ekonomije je prvenstvo ljudi nad kapitalom, demokratska kontrola članstva, reinvestiranje viška prihoda za ostvarivanje društvenih ciljeva ili interesa svojih članova te autonomno upravljanje. Procjenjuje se da na razini Europske unije djeluje oko 2 milijuna društvenih poduzeća što predstavlja 10% svih poduzeća, a njihov doprinos BDP-u EU čini 8-10%.

Tijekom posljednjih dvadeset godina, društvena ekonomija izrasla je u globalni fenomen koji se pokazao iznimno otporan na ekonomsku krizu, čuvajući radna mjesta kada je većina gospodarstvenika bila prisiljena otpuštati radnike. Društvena poduzeća, kao brzo rastuća skupina društvene ekonomije, djeluju u vrlo širokom broju komercijalnih aktivnosti, pružaju širok spektar proizvoda i usluga diljem europskog jedinstvenog tržišta i generiraju milijune radnih mjesta za društveno isključene ili na bilo koji način marginalizirane skupine ljudi. U tom kontekstu uloga socijalnog pedagoga, kao stručnjaka u direktnom radu s marginaliziranim pojedincima i skupinama, igra značajnu ulogu u prepoznavanju rizika, ali i mogućih poslovnih prilika i time sustavnog osiguranja života dostojnog čovjeku, neovisno o mogućnostima ili poteškoćama.

Visoka nezaposlenost korisnika socijalnopedagoškog rada, rastuća nejednakost i socijalna isključenost ključni su problemi s kojima se profesija socijalnih pedagoga susreće u radu. Društvena poduzeća, postavljena na komercijalnim osnovama mogu biti jedan od generatora rješenja i važan potencijal za stvaranje novih radnih mesta i socioekonomsku uključenost najranjivijih skupina u društvu.

Ključne riječi: društvena ekonomija, društveno poduzetništvo, prvenstvo ljudi nad kapitalom

SIMPOZIJI

Pozitivan razvoj adolescenata u Hrvatskoj: nove spoznaje

Miranda Novak

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: miranda.novak@erf.hr

Tijekom 2017. godine na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provedeno je istraživanje Pozitivan razvoj adolescenata Grada Zagreba – analiza stanja (PRAG-ZG) čija je svrha bila istražiti pozitivan razvoj i rizična ponašanja adolescenata grada Zagreba. Uz rizična ponašanja i internalizirane probleme, ispitana je obiteljska i individualna otpornost učenika, socijalno-emocionalne kompetencije, privrženost školi te usmjerenja pozornosti učenika. Cilj ovog simpozija koji se sastoji od četiri usmena izlaganja je predstaviti provedeno istraživanje i jedan dio dobivenih rezultata.

Istraživanjem se željelo dobiti kvalitetne epidemiološke podatke koji mogu poslužiti kao temelj za planiranje preventivnih intervencija za adolescente. Uz uvid u rizična ponašanja mladih, dobivena je slika i o snagama i izazovima na individualnoj razini te na razini okruženja u kojima mladi žive (obitelj, škola, zajednica). Reprezentativan uzorak istraživanja je obuhvatio 4821 učenika iz 24 zagrebačke srednje škole u dobi od 14 do 19 godina (48,2% djevojaka i 43,7% mladića). U odnosu na vrstu srednje škole, 37,4% učenika pohađalo je gimnazije, 44,9% četverogodišnje strukovne programe, 13,9% trogodišnje strukovne programe te je njih 3,8% išlo u vjerske škole.

Simpozij Pozitivan razvoj adolescenata grada Zagreba poseban naglasak daje prikazu epidemioloških podataka: odnosa demografskih varijabli i školskog uspjeha, rizičnih ponašanja, obilježja obiteljske komunikacije, stresnih životnih događaja kojima su adolescenti bili izloženi te njihovih reperkusija na socijalno-emocionalne kompetencije učenika. Svrha simpozija je predstaviti početnu točku kontinuiranog praćenja potreba adolescenata grada Zagreba s ciljem planiranja preventivnih intervencija i praćenja kretanja podataka u promatranim područjima.

Ključne riječi: adolescenti, pozitivan razvoj, rizična ponašanja, obiteljska i individualna otpornost, socijalno-emocionalne kompetencije, obrazovanje

I.

Kakve su demografske karakteristike uspješnih učenika?

Helena Križan i Valentina Kranželić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

O školskom uspjehu često se govori u kontekstu rizičnih i zaštitnih čimbenika za razvoj problema u ponašanju. Međutim, poznato je i kako u toj vezi postoji niz varijabli koje ju oblikuju te još uvijek nije potpuno jasan model povezanosti školskog uspjeha s razvojem problema u ponašanju. Rezultati znanstvenih istraživanja upućuju na to da kognitivne sposobnosti učenika nikako nisu jedini prediktor obrazovnog uspjeha, već da postoji i značajna povezanost uspjeha učenika u školi s drugim osobinama učenika kao i sa značajkama okruženja, primjerice obiteljskim socioekonomskim statusom (Sirin, 2005) i djetetovim demografskim obilježjima (Šimić Šašić, Klarin i Proroković, 2010). Stoga je cilj ovog rada utvrditi povezanost školskog uspjeha srednjoškolaca grada Zagreba s određenim demografskim varijablama, a sve sa svrhom boljeg razumijevanja školskog uspjeha kao rizičnog, odnosno zaštitnog čimbenika za razvoj problema u ponašanju. U radu će biti prikazani rezultati obrade podataka prikupljenih pomoću Upitnika sociodemografskih obilježja te Upitnika školskog uspjeha i odnosa prema školi koji su primjenjeni u sklopu šire baterije instrumenata unutar projekta PRAG-ZG.

Rezultati istraživanja pokazali su kako postoje razlike u školskom uspjehu učenika s obzirom na vrstu škole koju pohađaju (učenici gimnazija imaju značajno bolji uspjeh od učenika strukovnih škola) i spol (djevojke imaju bolji uspjeh od mladića). Obrazovanje roditelja je također značajno povezano s uspjehom djeteta u školi, dok broj braće i sestara nije povezan sa školskim uspjehom učenika. Ovi rezultati upućuju kako školski uspjeh učenika nije neovisan o njihovim demografskim karakteristikama te ukazuju na potrebu daljnog istraživanja ove povezanosti te praćenja trendova u budućnosti kako bi se mogle osmislitи učinkovite društvene intervencije s ciljem jačanja obrazovnog uspjeha učenika.

Ključne riječi: adolescenti grada Zagreba, školski uspjeh, demografske značajke učenika

II.

Rizična ponašanja adolescenta grada Zagreba

Valentina Kranželić i Martina Ferić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Istraživanja u području epidemiologije rizičnih ponašanja te ona o rizičnim i zaštitnim čimbenicima u razvoju djece i mladih rijetka su, posebno ona provođena na reprezentativnim uzorcima. Sustavni epidemiološki podaci u našoj su zemlji gotovo nedostupni, a nužni su za sustavno planiranje strategije prevencije problema u ponašanju i promicanja mentalnog zdravlja. Cilj ovog rada je predstaviti podatke u odnosu na rizična ponašanja mladih: korištenje psihoaktivnih tvari, nasilje, vršnjačko zlostavljanje, zlostavljanje u mlađenackim vezama i ponašajne ovisnosti.

Podaci dobiveni od 4821 učenika s područja grada Zagreba ukazuju na visoku prevalenciju konzumiranja alkoholnih pića (pivo, vino i/ili žestoka pića) pri čemu jednom do dva puta tjedno alkohol konzumira 21,8% sudionika istraživanja. Što se tiče konzumiranja drugih psihoaktivnih tvari, ističe se podatak da kanabis jednom do dva puta tjedno koristi 6,1% sudionika. Značajno je prisutno i vršnjačko nasilje, čak 37% sudionika istraživanja izvještava da je svjedočilo zlostavljanju svog vršnjaka u „zadnja 4 tjedna“, a njih 17% je i samo bilo izloženo vršnjačkom nasilju. U tučnjavi je u „zadnja 4 tjedna“ sudjelovalo 8,1% sudionika istraživanja. Povezano s nasiljem, sudionici istraživanja izvještavaju i o prisutnosti zlostavljanja u mlađenackim vezama. Od 35,7% sudionika istraživanja koji su u vezi, njih 4,8% je dečko ili cura namjerno udario, ošamario ili ozlijedio u posljednjih godinu dana. U odnosu na sportsko klađenje, 19,5% sudionika se kladilo unutar zadnja 3 mjeseca, a jednom tjedno ili češće njih 8,3%.

Rezultati istraživanja pokazuju kako su rizična ponašanja prisutna kod adolescenta grada Zagreba i to ponajviše konzumiranje alkohola, nasilje i klađenje. Dobiveni podaci mogu dati korisne smjernice u razvoju strategija za promociju pozitivnog razvoja mladih, odnosno razvoja preventivnih programa koji mogu utjecati na smanjenje rizičnih ponašanja mladih u budućnosti.

Ključne riječi: rizična ponašanja, adolescenti, konzumiranje psihoaktivnih tvari, nasilje, pozitivan razvoj

III.

Stresni životni događaji i socijalno-emocionalne kompetencije adolescenata grada Zagreba

Miranda Novak i Josipa Mihić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Razdoblje adolescencije obilježeno je mnogim životnim promjenama: nakon osnovne škole, mlađi se suočavaju s procesom prilagodbe na novu okolinu i vršnjake, akademski zahtjevi postaju sve veći, dolazi do tjelesnih promjena, ali i do promjena u bliskim odnosima, posebice s roditeljima. Stres kod adolescenata je često istraživana tema i već je dugo prepoznato da stres dovodi do različitih oblika ponavljačih misli, poput briga i ruminacija, koji povećavaju rizik za razvoj emocionalnih problema. Stresori kod pojedinca mogu mijenjati osjećaj kontrole nad životom, doživljaj sebe, formiranje slike o sebi te povezanost s drugima. Stresna iskustva predviđaju povećanje problema mentalnog zdravlja mladih (Grant i sur., 2005), no veza između stresnih životnih događaja i mentalnog zdravlja adolescenata još nije u potpunosti shvaćena. Sukladno tome, cilj ovog rada je ispitati povezanost stresnih životnih događaja i razine emocionalne kompetentnosti adolescenata.

Unutar kompletne upitničke baterije projekta PRAG-ZG, u istraživanju je primijenjen Upitnik emocionalne kompetentnosti - kraća verzija (UEK-15) te Lista stresnih događaja. Lista stresnih događaja uključivala je razne razine stresora, od uobičajenih zahtjeva adolescencije poput promjena u fizičkom izgledu ili adaptacije na novu školu do teških događaja poput oboljenja članova obitelji, smrti, ozbiljne nesreće, kazne zatvorom za članove obitelji i razvoda roditelja.

Rezultati su pokazali da od sedamnaest ponuđenih stresnih događaja, samo 9,4% učenika nije imalo nikakav stresni događaj s liste. 46,2% učenika imalo je jedan do tri stresna životna događaja, a čak 10% njih je imalo deset do sedamnaest stresnih životnih događaja. Što se emocionalne kompetentnosti tiče, dobiveni rezultati su prilično iznad prosječnih vrijednosti ($M=3,69$; raspon rezultata od 1 do 5). Zanimljivo je da se mlađi procjenjuju emocionalno kompetentnijima od djevojaka. Kada se provjeravao odnos stresnih životnih događaja i emocionalne kompetentnosti, u pravilu je vidljivo da se manji broj životnih stresora povezuje s većom emocionalnom kompetencijom, no nakon određene količine stresora, emocionalna kompetencija opada. Ovakvi nas rezultati upućuju na promišljanja o svakodnevnom iskustvu adolescenata. Čini se da je potrebna sustavna podrška za adolescente unutar samog školskog sustava.

Ključne riječi: adolescencija, stres, emocionalne kompetencije, prevencija

IV.

Rizična ponašanja i kvaliteta obiteljske komunikacije adolescenata grada Zagreba

Irena Velimirović i Martina Ferić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Istraživanja u području pozitivnog razvoja adolescenata već dugi niz godina ukazuju na važnost postojanja obiteljske potpore i kvalitetne komunikacije (Farrell i Barnes, 1993, Ben-Zur 2003, Catalano i sur, 2004, Hillaker i sur., 2008). Fluori i Buchanam (2002) pokazali su da pozitivna interakcija s roditeljima, temeljena na bliskosti i otvorenoj komunikaciji, pruža adolescentima više osobnih resursa koji olakšavaju njihovo učinkovito suočavanje sa životnim problemima i poboljšavaju kvalitetu života, drugim riječima, utječu na njihov pozitivan razvoj.

Cilj ovog rada je istražiti neka obilježja obiteljske komunikacije te njenu povezanost s rizičnim ponašanjima mladih. Dio baterije instrumenata koji se odnosi na ovaj rad, osim samog Upitnika sociodemografskih obilježja, uključuje Upitnik obiteljske komunikacije (dio većeg upitnika o obiteljskoj otpornosti; eng. *Family Resilience Scale*, Sixbey, 2005) te Upitnik o učestalosti rizičnog ponašanja mladih (dio većeg upitnika eng. *Communities That Care Youth Survey*, CTC).

Rezultati su pokazali kako mladi izvještavaju o iznadprosječnim rezultatima na području kvalitete obiteljske komunikacije ($M=39,05$; raspon rezultata od 10 do 50). Daljnjom analizom podataka utvrđeno je kako mladići izvještavaju o boljoj obiteljskoj komunikaciji u odnosu na djevojke. Adolescenti koji žive s majkom i ocem izvještavaju o boljoj obiteljskoj komunikaciji za razliku od adolescenata koji žive bez majke ili oca. O boljoj obiteljskoj komunikaciji također izvještavaju i oni adolescenti koji imaju sestruru i brata te oni adolescenti čiji majka i otac imaju višu razinu obrazovanja. Rezultati ovog istraživanja također pokazuju kako su rizična ponašanja prisutna kod adolescenata grada Zagreba i to ponajviše konzumiranje alkohola, nasilje i klađenje. Što se tiče nasilja u mladenačkim vezama, mladi koji procjenjuju svoju obiteljsku komunikaciju boljom, izvještavaju o manjoj razini nasilja i zlostavljanja u mladenačkim vezama, dok mladi koji češće piju i konzumiraju marihuanu izvještavaju o lošijoj kvaliteti obiteljske komunikacije.

Dobiveni podaci mogu dati korisne smjernice u razvoju strategija za promociju pozitivnog razvoja mladih kroz osnaživanje obiteljske otpornosti i kvalitete obiteljske komunikacije kako bi mogli utjecati na smanjenje rizičnih ponašanja mladih u budućnosti i poticati njihov pozitivan razvoj.

Ključne riječi: rizična ponašanja, obiteljska komunikacija, pozitivan razvoj

Nestala djeca - hrvatska perspektiva

Irma Kovčo Vukadin

Ustanova: Odsjek za kriminologiju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
E-mail: irma.kovco.vukadin@erf.hr

Problem nestanka djeteta izaziva sve veću pozornost stručnjaka i znanstvenika zbog različitih mogućih oblika viktimizacije djeteta, odnosno povreda prava djeteta. Na europskoj razini se preporuča razlikovanje 5 kategorija nestale djece: 1. bjegovi od kuće ili institucija, 2. otmice, 3. međunarodne roditeljske otmice, 4. djeca bez pratnje i 5. izgubljena ili iz drugih razloga nestala djeca. Obzirom na značaj problema, Europska komisija je 2007. godine usvojila odluku kojom od država članica traži da rezerviraju telefonski broj 116 000 kao besplatnu liniju za prijavljivanje nestale djece. Prema podacima *Missing Children Europe*, europske federacije za nestalu i seksualno iskorištavanju djecu, trenutno je u europskom prostoru operativno 29 takvih linija koje su specijalizirane za rad u slučaju nestanka djeteta. U Hrvatskoj takva linija postoji od 2013. godine, a vodi ju Centar za nestalu i zlostavljanu djecu. Svrha ovog simpozija je propitivanje hrvatskog odgovora na problem nestale djece. U prvom izlaganju prikazuju se rezultati istraživanja vidljivosti besplatne telefonske linije za nestalu djecu u Hrvatskoj. Drugo izlaganje donosi prikaz Prijedloga protokola o postupanju u slučaju nestanka djeteta u Hrvatskoj. U trećem izlaganju daje se prikaz modernih tehnologija u radu s nestalom djecom iz perspektive organizacije civilnog društva. Četvrto izlaganje donosi rezultate istraživanja primjerenosti stručnih intervencija kod bjegova mladih iz odgojnih ustanova iz perspektive korisnika. Peto izlaganje daje prikaz značajki i učinkovitosti preventivnih programa. Izlaganja ovog skupa donose rezultate dijela aktivnosti projekta „116 000 Hotline for Missing Children Croatia“ koji sufinancira EU iz programa: *Justice Programme Rights, Equality and Citizenship*.

Ključne riječi: nestala djeca, protokol postupanja, moderne tehnologije, korisnička perspektiva, preventivni programi

I.

Vidljivost besplatne telefonske linije za nestalu djecu 116 000

Irma Kovčo Vukadin

Ustanova: Odsjek za kriminologiju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prema organizaciji *Missing Children Europe*, na području Europske unije svake godine se prijava nestanak 250.000 djece. Ovaj problem je, u kontekstu zaštite dobrobiti djece, značajan za socijalne pedagoge na različitim radnim mjestima. Europska komisija je 2007. godine usvojila odluku kojom od država članica traži da uspostave 116 usluge od posebnog društvenog značaja, od kojih je jedna i linija za nestalu djecu. Cilj istraživanja bio je stjecanje uvida u aktivnosti koje se poduzimaju za poboljšanje vidljivosti besplatne telefonske linije za nestalu djecu, a u svrhu unapređenja vidljivosti ove telefonske linije u Hrvatskoj. Pitanja su obuhvatila prikaz provedenih aktivnosti povećanja vidljivosti telefonske linije, zadovoljstvo aktualnom vidljivošću linije, procjenu uspješnih aktivnosti, suradnju s medijima i planove za unapređenje vidljivosti linije. Tijekom 2017. godine je poslan upitnik na e-mail adresu 28 organizacija koje vode ove telefonske linije u europskom prostoru, a 7 organizacija je popunilo upitnik. Rezultati ukazuju na nepotpuno zadovoljstvo vidljivošću ove telefonske linije. U smislu uspješnih aktivnosti se navodi kombinacija aktivnosti usmjerenih na dobru komunikaciju s relevantnim društvenim službama te onih usmjerenih na opću i specifične populacije. Kao glavni problem u suradnji s medijima ističe se senzacionalistički pristup. Organizacije planiraju poboljšati vidljivost linije kroz poboljšanje suradnje s medijima, suradnje s organizacijama i službama koje se bave preventivnim aktivnostima te javnim kampanjama. U radu se zaključno konstatira kako je kvalitetna suradnja s formalnim društvenim službama koje službeno postupaju u slučaju nestanka djeteta temeljni preduvjet za vidljivost ove telefonske linije te se navode primjeri mogućih aktivnosti u cilju poboljšanja vidljivosti ove telefonske linije.

II.

Predstavljanje Prijedloga protokola o postupanju u slučaju nestanka djeteta u Republici Hrvatskoj

Dubravka Marušić

Ustanova: Centar za nestalu i zlostavljanu djecu

Uspješnost pronalaska nestalog djeteta ovisi o pravodobnom i usklađenom postupanju stručnjaka različitih resora, primarno policije, socijalne skrbi, zdravstva, odgoja i obrazovanja i organizacija civilnog društva. Informacije o nestanku djece sastavni su dio brojnih propisa u Republici Hrvatskoj, ali ne postoji objedinjeni pisani „hodogram“ postupanja niti ujednačena praksa u slučaju nestanka djeteta. Stoga je projektom "116000 *Hotline for missing children Croatia*" predviđena izrada Prijedloga protokola u slučaju nestanka djeteta (Protokol), s ciljem uređivanja načina i rokova postupanja pojedinih tijela i organizacija te prava i obveze roditelja/zakonskih zastupnika u procesu pronalaženja nestalog djeteta. Svrha Protokola je jedinstvenim dokumentom te što preglednije, jezgrovitije i operativnije opisati nadležnosti, postupke i ulogu svakog pojedinog sudionika uključenog u proces pronalaženja nestalog djeteta. Protokol će uređivati korake postupanja u slučaju nestanka djeteta u sljedećim kategorijama: (1) dijete u bijegu iz obiteljskog doma, udomiteljske obitelji ili ustanova socijalne skrbi; (2) otmica djeteta od strane roditelja; (3) otmica djeteta od strane treće osobe; (4) nestanak djeteta bez pratnje/migranta; (5) nestalo, ozlijeđeno ili izgubljeno dijete. Ovaj dokument obuhvatit će kontinuum od prevencije nestanka djeteta, preko postupanja u slučaju sumnje/rizika i traganja za nestalom djetetom do pružanja psihosocijalne podrške i poduzimanja drugih mjera prema roditeljima/zakonskom zastupnicima i samom djetetu. Također će omogućiti roditeljima/zakonskim zastupnicima te drugim zainteresiranim subjektima društva, objedinjene i jasne informacije kada i kojim službama i organizacijama se mogu obratiti u slučaju sumnje ili nestanka djeteta, različitim povezanim rizicima, načinima ponašanja i reagiranja te njihovim pravima, obvezama i odgovornostima.

III.

Upotreba modernih tehnologija u radu s nestalom djecom – perspektiva organizacije civilnog društva

Tena Zalović

Ustanova: Centar za nestalu i zlostavljanu djecu

Upotreba modernih tehnologija kao što su digitalne baze podataka i aplikacije te razni servisi za komunikaciju putem interneta, omogućavaju sustavnije praćenje fenomena nestanaka djece. Njihova upotreba pridonosi efikasnijoj prevenciji ovog problema, ali se također pojavljuju i brojni izazovi. U radu se prikazuje kako organizacija civilnog društva vidi mogućnost upotrebe modernih tehnologija u praksi te se prikazuje aplikacija namijenjena prijavi nestanka djece. Cilj rada je predstaviti aplikaciju koja je izrađena u sklopu projekta "116000 Hotline for missing children Croatia" čija je svrha brže i efikasnije prijavljivanje nestanka djeteta, ali i lakše dojavljivanje informacija vezanih za prijavljeni nestanak djeteta. Aplikacija je namijenjena stručnjacima koji rade s djecom, naročito odgajateljima u odgojnim ustanovama gdje je fenomen nestanaka djece vrlo zastavljen, ali i roditeljima u općoj populaciji. Također će biti predstavljeno na koji način ovakav sustav evidentiranja nestanaka može koristiti odgojnim ustanovama prilikom izrade profila korisnika sa svim relevantnim podacima kako bi se, u slučaju nestanka/bijega, mogla pravovremeno i jednostavno podnijeti brza i kvalitetna prijava. Obzirom da upotreba modernih tehnologija u radu s nestalom djecom može imati brojne prednosti, ista nosi sa sobom i određene izazove kao što je zaštita osobnih podataka maloljetnika i stigmatizacija djece koja su nestala ili su u bijegu te zaštita prava i interesa djece koja su u statusu nestalih, na što je potrebno obratiti posebnu pažnju.

IV.

Primjerenoštručnih intervencija kod bjegova mladih iz odgojnih ustanova: perspektiva korisnika

Ivana Maurović, Gabrijela Ratkajec Gašević, Sanja Lampret i Maja Kovačićek

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Gotovo polovica mladih smještenih u odgojne ustanove ima iskustvo bijega, a njih 39% iz odgojne ustanove bježalo je pet ili više puta (Ratkajec Gašević, Maurović, Zalović, 2017). Ovi podaci upućuju na nedovoljnu učinkovitost stručnih intervencija u preveniranju bjegova mladih. Važnost primjerenih i učinkovitih stručnih intervencija izrazito je velika, posebice uzme li se u obzir kako korisnici koji su u bijegu nisu dostupni za tretman, a za vrijeme bijega su često izloženi rizicima koji pogoduju dalnjem progrediranju njihovih problema u ponašanju. Cilj ovog izlaganja je predstaviti perspektivu korisnika s iskustvom bijega iz odgojne ustanove o stručnim intervencijama kod bjegova te njihove preporuke za poboljšanje intervencija. Riječ je o dijelu rezultata kvalitativnog istraživanja provedenog 2017. godine s 15 korisnika odgojnih ustanova (OD Bedekovčina, DZO Rijeka i DZO Osijek), u dobi od 14 do 18 godina. Rezultati ukazuju kako korisnici navode brojne stručne intervencije koje se poduzimaju nakon povratka iz bijega, od nereagiranja, odnosno prekasnog reagiranja, preko konstruktivnih i nekonstruktivnih razgovora, provođenja raznovrsnih „pravednih“ i „nepravednih“ sankcija. Uz detaljne opise intervencija stručnjaka, mladi su dali vrlo obuhvatne preporuke o mogućnosti povećanja učinkovitosti stručnih intervencija: 1) normaliziranje uvjeta života u ustanovi; 2) uspostavljanje boljih odnosa s odgajateljima; 3) veću aktivnost odgajatelja u rješavanju problema u odgojnoj ustanovi; 4) provođenje pravednih i humanih stručnih intervencija; 5) sudjelovanje korisnika u smislenim aktivnostima u odgojnoj ustanovi. Navedeni podaci bit će predstavljeni na detaljnijoj razini, zajedno sa smjernicama kako te podatke koristiti za unaprjeđenje sustava interveniranja kod problema bjegova mladih.

V.

Značajke i učinkovitost preventivnih programa u području viktimizacije djece

Valentina Kranželić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U okviru projekta „116 000 Hotline for Missing Children Croatia“ nositelja Centra za nestalu i zlostavljanu djecu Osijek, tim s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta (partner institucija), na temelju inozemnih i domaćih primjera i iskustava preventivnih intervencija te rezultata vlastitih istraživanja ima zadatak osmisliti i osigurati pilot-implementaciju preventivnog programa u području viktimizacije djece za učenike osnovnih škola i korisnike institucija socijalne skrbi za djecu s problemima u ponašanju i djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Programi prevencije viktimizacije djece rašireni su u svijetu i mnogim istraživanjima utvrđene su značajke tih programa koje povećavaju vjerojatnost njihovog učinka (Finkelhor, Asdigian i Dziuba-Leatherman, 1995; van der Kolk, 2005; Brenick, Shattuck, Donlan, Duh i Zurbriggen, 2014). U ovom radu bit će predstavljene ključne smjernice za izradu preventivnih programa u ovom području te njihove osnovne značajke učinkovitosti: (1) temeljiti program na rezultatima istraživanja ovog fenomena i na rezultatima evaluacijskih istraživanja preventivnih programa u ovom području, (2) u sadržaju obuhvatiti ključne rizične i zaštitne čimbenike, odnosno temeljiti program na procjeni potreba populacija kojima su namijenjeni, (3) od načina izvođenja programa u najvećoj mjeri koristiti interaktivne metode poučavanja te prednosti iskustvenog učenja, (4) uvažiti socio-kulturološki kontekst u kojem se program primjenjuje, te (5) poticati kritičko razmišljanje o ovoj temi i razvoj socijalnih vještina kojima će se sudionici programa osnažiti za suočavanje s potencijalnim budućim situacijama (vlastite ili tuđe) viktimizacije. Navedene smjernice bit će u radu detaljnije elaborirane i prezentirane u kontekstu mogućnosti i izazova njihove primjene u hrvatskom kontekstu.

OKRUGLI STOLOVI

Ovisnost o kockanju – Uloga socijalne pedagogije u razvoju novih psihosocijalnih intervencija

Neven Ricijaš i Dora Dodig Hundrić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: neven.ricijas@gmail.com

Ovisnost o kockanju i psihosocijalni problemi povezni s kockanjem u Hrvatskoj su posljednjih godina značajan problem mentalnog zdravlja, a time i izazov brojnim stručnjacima pomažućih profesija. Od 2010. godine na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provodi se projekt „Kockanje mladih u Hrvatskoj“ (voditelj: izv.prof.dr.sc. Neven Ricijaš) u okviru kojega se provode brojne znanstveno-istraživačke i stručne aktivnosti koje posljednjih godina nadilaze populaciju mladih i usmjeravaju se i prema odraslim osobama koje su razvile, ili su u riziku za razvoj ovisnosti o kockanju. U tom kontekstu, projektni tim je razvio suradnju s različitim dionicima kako u javnom/vladinom sektoru, tako i s nevladinim organizacijama, a s ciljem osiguravanja što kvalitetnijih interdisciplinarnih psihosocijalnih preventivnih i tretmanskih intervencija usmjerenih specifično na probleme povezane s kockanjem. Na ovom okruglom stolu sudjelovat će predstavnici sustava socijalne skrbi, pravosuđa, Psihijatrijske bolnice Sveti Ivan u Zagrebu, Centra za pružanje usluga u zajednici „Luka Ritz“, Udruge Letim i Udruge za kreativan socijalni rad, kao ključni dionici s kojima predstavnici projektnog tima rade na osmišljavanju, razvoju, implementaciji i znanstvenoj evaluaciji intervencija vezanih uz probleme ovisnosti o kockanju. Kroz uvodno predavanje prezentirat će se višegodišnje projektne aktivnosti, rezultati nacionalnih istraživanja i suradnja s navedenim suradnicima, nakon čega će se otvoriti rasprava o postignućima i izazovima razvoja intervencija, planovima za budući rad kao i potencijalima za unaprjeđivanje interdisciplinarnе i međuresorne suradnje. Sudionike će se također motivirati da iznesu svoja iskustva rada s osobama koje su razvile probleme ovisnosti o kockanju te daju svoj osvrt i procjenu vlastitih kompetencija za rad s ovom vrlo specifičnom populacijom. U tom svjetlu, na okruglom stolu će se prezentirati i prvi preliminarni rezultati novog znanstvenog istraživanja „Kockanje mladih - percepcija stručnjaka pomažućih profesija“ koje je provedeno 2018. godine u okviru potpore istraživanjima Sveučilišta u Zagrebu.

Ključne riječi: kockanje, ovisnost o kockanju, razvoj intervencija, interdisciplinarni pristup, međuresorna suradnja

Stop program u praksi

Mirjana Vukov-Colić i Milivoj Kodrnja

Ustanova: Mirjana Vukov Colić, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Donji Grad; Milivoj Kodrnja, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Novi Zagreb

Udruga sudaca za mladež, obiteljskih sudaca i stručnjaka za djecu i mladež od 2012. godine započela je s provođenjem projekta nazvanog Stop program. Programom su obuhvaćene u Gradu Zagrebu gradske četvrti Trnje, Donji Grad, Gornji Grad, Novi Zagreb i Trešnjevka, te Grad Velika Gorica. Stop program usmijeren je prema maloljetnicima koji se prvi puta pojavljuju kao počinitelji prekršaja ili manjih kaznenih djela. Cilj je da se ne primjenjuju prekršajni ili sudski postupci već da maloljetnici preuzmu odgovornost za svoje ponašanje. Djelatnici policije po počinjenju djela ne prosljeđuju predmet na sud već se obavještava stručna osoba u Stop programu koja s maloljetnikom i roditeljima razgovara ukazujući na posljedice takvog ponašanja te dogovara s udrugom u lokalnoj zajednici uključivanje maloljetnika na neku od aktivnosti kroz određeni broj sati, pružajući im mogućnost popravka vlastite pogreške i potičući ih na društveno prihvatljivo ponašanje. Suradnici u programu su sa područja određene četvrti/grada: policijska postaja, udruge i centar za socijalnu skrb. Stop program je u svakom od navedenih područja obuhvatio 15 maloljetnika i njihovih roditelja, ukupno oko 80 mlađih u prvom neprihvatljivom ponašanju. Evaluacija Stop programa je provedena od strane svih sudionika, a rezultati su obrađeni kroz tri razine evaluacijskih postupaka:

1. evaluacija koja se odnosi na procjenu provedivosti programa - pokazala je da se radi o programu koji se može uspješno planirati i provesti u s postojećim resursima lokalne zajednice uz dodatnu izobrazbu svih uključenih stručnjaka
2. procesna evaluacija - pokazala je visoko zadovoljstvo svih uključenih, a što je najvažnije maloljetnika i roditelja
3. početno vrednovanje ishoda - pokazalo je visoko zadovoljstvo roditelja, maloljetnika i stručnjaka postignućima programa.

Kontinuirana provedba istog modela evaluacije od 2012. godine omogućava kumuliranje spoznaja, o čemu će biti više riječi tijekom okruglog stola. Do sada je provedena evaluacija i javna prezentacija procesa i ishoda Stop programa za pet provedenih programa – 4 na području Zagreba, 1 na području Velike Gorice. Stop program je nagrađen od strane Udruge hrvatskih menadžera sigurnosti sa Hrvatskom velikom nagradom sigurnosti za 2014. godinu u kategoriji za najbolji projekt nevladinih organizacija za sigurnost zajednice. Održana je i prva međunarodna konferencija USZM-a o Stop programu 2016. godine.

Ključne riječi: Stop program, odgojne mjere, maloljetni delinkventi, suradnja u lokalnoj zajednici

Uloga socijalnih pedagoga u razvoju specijaliziranog udomiteljstva za djecu s problemima u ponašanju

Tamara Hećimović, Antonija Lujić Laušin, Alka Schenner Bašić i Gordana Petrović

Ustanova: Tamara Hećimović, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Donji Grad; Antonija Lujić Laušin, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Sesvete; Alka Schenner Bašić, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Susedgrad; Gordana Petrović, Centar za socijalnu skrb Zagreb

E-mail: goga.petrovic@gmail.com

U situacijama kad je neophodno izdvajanje djeteta bez odgovarajuće roditeljske skrbi iz obitelji, jedna od najboljih mogućnosti je njegov smještaj i život u udomiteljskoj obitelji. Navedeno se odnosi i na djecu i mlade s problemima u ponašanju i/ili u sukobu sa zakonom, koja prema propisima Republike Hrvatske ostvaruju pravo na smještaj u specijaliziranim udomiteljskim obiteljima. Međutim, iskustva iz prakse potvrđuju da specijalizirano udomiteljstvo u Hrvatskoj nije dovoljno razvijeno, posebno u odnosu na djecu s problemima u ponašanju. Ako do udomljavanja djece s problemima u ponašanju i dođe, značajan broj udomitelja brzo odustaje, što na razvoj samog djeteta može ostaviti niz nepovoljnih posljedica te otvara brojna pitanja vezana uz izbor, edukaciju i podršku udomiteljima.

S obzirom na ekspertizu, upravo bi socijalni pedagozi trebali direktno sudjelovati u afirmaciji i profesionalizaciji specijaliziranog udomiteljstva, što bi trebalo biti prepoznato i u zakonskom okviru koji uređuje udomiteljstvo. S time u vezi, cilj okruglog stola je ukazati na mogućnosti unaprjeđivanja specijaliziranog udomiteljstva u Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na ulogu socijalnih pedagoga u tom procesu. Okrugli stol uključuje analizu razloga (ne)motiviranosti udomitelja na udomljavanje djece i mladih s problemima u ponašanju te prijedloge mjera koje mogu primjereno odgovoriti na prepoznate izazove. To su, primjerice, sudjelovanje socijalnih pedagoga u informiranju, educiranju i podršci potencijalnim specijaliziranim udomiteljima i udomljenoj djeci te umrežavanju centara za socijalnu skrb i, najvažnije, u osiguravanju primjereno zakonskog okvira udomiteljstva, naročito vezano uz kvalitetniju zaštitu prava djece s problemima u ponašanju i specijaliziranih udomitelja.

Ključne riječi: specijalizirano udomiteljstvo, djeca s problemima u ponašanju, uloga socijalnih pedagoga, centri za socijalnu skrb

Hrvatska udruga socijalnih pedagoga - forum razvoja profesije

Upravni odbor Hrvatske udruge socijalnih pedagoga

E-mail: info@husp.hr

Hrvatska udruga socijalnih pedagoga – HUSP je strukovna udruga koja od 1999. godine, kada je osnovana, na proaktivn način razvija, promiče i zastupa profesionalni identitet socijalnih pedagoga i razvoj socijalne pedagogije kao profesije. Radi se o profesiji koja u Europi u posljednje vrijeme doživljava snažnu ekspanziju, a podrazumijeva socijalnu akciju usmjerenu promociji dobrobiti djece, mladih i odraslih osoba, s ciljem prevencije ili ublažavanja socijalnih (društvenih) problema putem odgojno-obrazovne prakse koja korisnike socijalnopedagoških intervencija osnažuje u smjeru djelotvornog upravljanja vlastitim životom. U tom smislu, ključni aspekt socijalne pedagogije jest razvoj kapaciteta osoba i društvenih zajednica da jedni drugima pomažu i podržavaju se, osobito kada je riječ o raznorodnim društvenim problemima poput zlostavljanja, ovisnosti, kriminaliteta i drugih pojava.

Temeljni cilj HUSP-a je podupiranje i promicanje socijalnopedagoške djelatnosti kojoj je cilj razvoj osobnih potencijala pojedinca, unaprjeđenje kvalitete života i postizanje pozitivne socijalne usklađenosti pojedinaca i skupina te razvoj uvjeta u institucijama i zajednici za cjelovito socijalno uključivanje. Učlanjenje u HUSP važan je doprinos svakog socijalnog pedagoga razvoju, unapređenju i promicanju profesije, budući da snaga Udruge ovisi o brojnosti, aktivnosti i usuglašenom djelovanju njezinih članova.

Svrha ovog okruglog stola sadržana je u potrebi predstavljanja aktivnosti HUSP-a profesionalnoj zajednici, kako bismo u otvorenoj i argumentiranoj raspravi otvorili prostor za širenje, daljnje unaprjeđivanje vidljivosti i usuglašavanje aktivnosti Udruge s potrebama njezinih članova. U tom smislu, poseban naglasak bit će na razmatranju temeljnih dokumenata HUSP-a, predstojecim aktivnostima veznima uz prijedlog Zakona o socijalnopedagoškoj djelatnosti i mogućnostima individualnih doprinosa zajedničkim ciljevima socijalnih pedagoga.

Ključne riječi: Hrvatska udruga socijalnih pedagoga, aktivnosti, razvoj, individualni doprinosi zajednici

USMENA IZLAGANJA

Socijalna pedagogija – identitet i područja djelovanja

Hrvatska probacijska služba – značaj i perspektive

Martina Rakić i Snježana Maloić

Ustanova: Sektor za probaciju, Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

E-mail: martina.rakic@pravosudje.hr

Hrvatska probacijska služba ima sve veći značaj u okviru domaćeg kazneno-pravnog sustava. Uz dostavu izvješća u različitim fazama odlučivanja o postupanju s punoljetnim počiniteljima kaznenih djela, probacijska služba izvršava cijeli niz probacijskih mjera i sankcija, koje podrazumijevaju tretmanski pristup počiniteljima. Radi se o rehabilitacijski usmjerenoj službi, koja u okviru svojeg rada teži socijalnoj reintegraciji počinitelja kaznenih djela. Obavljanje probacijskih poslova ujedno je i sve važnije područje djelovanja socijalnih pedagoga u našoj zemlji. Nakon Zakona o probaciji („Narodne novine“, broj 153/09 i broj 143/12), koji su na snagu stupili 2010. i 2013. godine, aktualno je u proceduri i donošenje novog Zakona o probaciji. Prijedlogom novog Zakona obuhvaćena su iskustva koja je probacijska služba do sada stekla u svojem sedmogodišnjem radu, a novi se Zakon predlaže u svrhu unaprjeđivanja obavljanja probacijskih poslova. Tijekom 2016. i 2017. godine probacijska služba je u suradnji sa španjolskim ekspertima provela i petnaestomjesečni EU projekt, koji je rezultirao osmišljavanjem tretmanskih programa koja će provoditi probacijska služba. U okviru istog projekta, a u suradnji sa španjolskim i njemačkim ekspertima, proveden je i pilot-projekt elektroničkog nadzora. U pripremi je otvaranje dva nova probacijska ureda, čiji se početak rada očekuje tijekom ove godine. Aktualno se posebno radi na unaprjeđivanju suradnje probacijske službe sa zatvorskim sustavom i sustavom socijalne skrbi. Strategija daljnog razvoja probacijske službe prvenstveno je usmjerena na daljnje jačanje uloge probacijske službe u okviru kazneno-pravnog sustava, kroz jačanje kapaciteta probacijske službe i provođenje projekta kojima će se omogućiti unaprjeđivanje načina obavljanja probacijskih poslova u smjeru najboljih europskih praksi.

Ključne riječi: probacija, probacijska služba, značaj, perspektive

Uloga probacijske službe u okviru poslijepenalne zaštite punoljetnih počinitelja kaznenih djela

Snježana Maloić i Martina Rakić

Ustanova: Sektor za probaciju, Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

E-mail: snjezana.maloic@pravosudje.hr

Područje poslijepenalne zaštite punoljetnih počinitelja kaznenih djela potencijalno je važno područje rada socijalnih pedagoga. O ovom se području u posljednje vrijeme nešto više govori, ponajviše u smislu što nedostaje i što bi trebalo, pri čemu se stječe opći dojam stagnacije i pesimizma vezano uz mogućnosti postizanja većih pozitivnih pomaka. Tema poslijepenalne zaštite općenito je malo zastupljena u domaćoj stručnoj i znanstvenoj literaturi, domaćih istraživanja gotovo da i nema. Postavlja se pitanje zašto je to tako i postoji li uopće poslijepenalna zaštita počinitelja kaznenih djela u našoj zemlji. Povratak zatvorenika u zajednicu izazov je za praktičare i zakonodavce, pri čemu je ključno pitanje kako prevenirati ponovno počinjenje kaznenog djela. S obzirom na niz socijalnih, ekonomskih i psiholoških potreba zatvorenika, pitanje je kako u okviru poslijepenalne zaštite na njih odgovoriti, kao i kako na najbolji način uključiti zatvorenika u taj proces. S jedne strane možemo govoriti o postojanju usluga i programa poslijepenalne zaštite u zajednici, a s druge strane, o zainteresiranosti i motivaciji zatvorenika za programe i usluge koje im se nude, ili na koje ih se obvezuje po izlasku iz zatvora. Postavlja se i pitanje koliko je uopće poznato o tome „Što funkcioniра, a što ne?“ u okviru poslijepenalne zaštite zatvorenika. U tom smjeru mogu pomoći rezultati inozemnih istraživanja. U okviru poslijepenalne zaštite nužna je uključenost različitih sustava, a sve veću ulogu preuzima i nevladin sektor. Pri tome određenu ulogu ima i probacijska služba te će se u okviru izlaganja navedeno područje prvenstveno razmatrati sa stajališta dosadašnjih iskustava ove službe.

Ključne riječi: zatvor, poslijepenalna zaštita, probacijska služba, područje rada socijalnih pedagoga

Uvjetni otpust - probacijska perspektiva

Nada Miličević

Ustanova: Sektor za probaciju, Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

E-mail: nada.milicevic@pravosudje.hr

Mogućnost uvjetnog otpusta često je u fokusu interesa stručnjaka i javnosti. Uvjetni otpust s jedne strane omogućava motiviranje zatvorenika na primjерeno ponašanje tijekom izvršavanja kazne zatvora te socijalnu integraciju, a s druge strane predstavlja potencijalnu ugrozu sigurnosti zajednice u koju se zatvorenik vraća zbog rizika od kriminalnog povrata. U Republici Hrvatskoj je uvjetni otpust i nadzor nad uvjetno otpuštenim zatvorenikom reguliran Kaznenim zakonom, Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i Zakonom o probaciji te je u radu dan prikaz zakonskih i podzakonskih propisa kojima se regulira uvjetni otpust. Rad nadalje donosi prikaz uvjetnog otpusta iz probacijske perspektive odnosno postupke probacijskih službenika tijekom programiranja i rada s uvjetno otpuštenim osuđenikom. Prilikom provedbe nadzora nad uvjetno otpuštenim osuđenikom probacijski službenik primjenjuje stručne postupke kojima se utječe na rizične čimbenike kod osuđenika, a s ciljem zaštite društva i smanjenja rizika od recidivizma osuđenika kroz njegovu resocijalizaciju i reintegraciju u zajednicu tijekom uvjetnog otpusta.

Ključne riječi: uvjetni otpust, zakonska regulativa, probacija

Program „Upravljanje financijama“ namijenjen osobama uključenim u probaciju

Vesna Zelić Ferenčić

Ustanova: Probacijski ured Zagreb II, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

E-mail: vesna.zelic@pravosudje.hr

Program upravljanja financijama namijenjen je osobama uključenim u probaciju tijekom nadzora nad uvjetnim otpustom ili provođenja uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom, sigurnosnom mjerom ili posebnim obvezama kojima su područja upravljanja financijama, prihodi, obrazovanje i zaposlenje područja kriminogenih potreba odnosno predstavljaju direktni ili indirektni rizik za ponovno počinjenje kaznenog djela. Rad s osobama uključenim u probaciju usmjeren je na usvajanje vještina i kompetencija u području upravljanja financijama, kao alatima. Razvijeni alati i stečene vještine dugoročno za posljedicu imaju jačanje samopouzdanja i razine kompetentnosti osoba uključenih u probaciju za brigu o sebi, vraćanjem lokusa kontrole individui u odnosu na okolinu ili različite sustave koji su u prošlosti brinuli o elementarnim potrebama osobe (CZSS, zatvor/kaznionica), a posredno ili neposredno utječu i na stavove i vrijednosni sustav osuđenika. Svrha programa je osvijestiti i unaprijediti vještine upravljanja financijama. Ciljevi programa su: (1) analizirati aktualnu finansijsku situaciju te postojeće vještine upravljanja financijama; (2) usvojiti nove vještine upravljanja financijama, planiranja troškova, planiranja i otplate dugova, štednje te osiguravanja dodatnih prihoda; (3) preispitivati stavove koji opravdavaju neadekvatne načine upravljanja financijama; (4) prepoznati dobiti odgovornog finansijskog ponašanja. Program je provođen u Probacijskom uredu Zagreb i kroz grupni rad s dvije skupine sudionika kroz ciklus od 7 radionica. Evaluacija je provedena od strane samih sudionika, nadležnih probacijskih službenika te su od strane Središnjeg ureda dane i smjernice za daljnji razvoj programa. Dosadašnji rad predstavlja i analizu potreba sudionika te će se utvrđene potrebe i rezultati koristiti za unaprjeđenje kvalitete programa.

Ključne riječi: probacija, financije, program, grupni rad

Monitoring kao područje djelovanja socijalnog pedagoga

Sanja Vladović

Ustanova: Ured pravobraniteljice za djecu

E-mail: vladovic@dijete.hr

U značenju koje se odnosi na ovaj rad, ombudsman (šved.; u hrvatskom jeziku pravobranitelj), parlamentarni je povjerenik za zaštitu prava građana pred državnom upravom i tijelima koje imaju javne ovlasti. Parlament može osnovati opći i posebne pravobranitelje za skupine građana u ranjivim okolnostima čija su prava češće ugrožena. Osnovni alat djelovanja ombudsmana je monitoring (engl. nadgledanje, praćenje) kao proces kontinuiranog i sustavnog prikupljanja i analiziranja podataka u svrhu procjene napretka u ostvarivanju postavljenih ciljeva. Ombudsman putem monitoringa detektira teškoće u ostvarivanju ljudskih prava sa svrhom pružanja povratnih informacija tijelima države o uočenom, s ciljem unaprjeđivanja stanja. Uključuje i praćenje usklađenosti nacionalnih propisa i postupanja s preuzetim i ratificiranim međunarodnim standardima. Način djelovanja ombudsmana za djecu u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o pravobranitelju za djecu koji mu povjerava monitoring ostvarivanja svih prava djece sukladno Konvenciji o pravima djeteta. Uz to, Zakon ombudsmana obvezuje na godišnju analizu stanja prava djece putem Izvješća koje se dostavlja Hrvatskom saboru kojeg i javno objavljuje.

Republika Hrvatska kao država stranka Konvencije o pravima djeteta dužna je o stanju dječjih prava periodički izvijestiti Odbor za prava djeteta UN-a. Pravobraniteljica za djecu tada dostavlja svoje alternativno izvješće koje je rezultat monitoringa ostvarivanja dječjih prava kroz djelovanje državnih sustava i tijela. Socijalni pedagog kao dio stručnog tima Ureda pravobraniteljice za djecu obavlja poslove monitoringa u skladu sa svojim profesionalnim kompetencijama. U izlaganju će biti prikazan način rada i djelovanja socijalnog pedagoga sukladno Zakonu o pravobranitelju za djecu koji osim praćenja, obuhvaća i zaštitu i promicanje prava djece s problemima u ponašanju. Bit će prikazani i neki ishodi jednogodišnjeg praćenja iskazani u godišnjem Izvješću o radu za 2017. godinu.

Ključne riječi: monitoring, ombudsman, pravobranitelj za djecu, prava djece s problemima u ponašanju, uloga socijalnog pedagoga

Razvoj građanske i društvene kompetencije kroz programe neformalnog građanskog obrazovanja - primjeri dobrih praksi, mogućnosti i izazovi suradnje s formalnim obrazovnim sustavom

Martina Horvat

Ustanova: GONG

E-mail: martahor1981@gmail.com

U Hrvatskoj se razvoj građanske i društvene kompetencije djece i mladih u formalnom obrazovanju provodi kroz Program međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja građanskog odgoja i obrazovanja. Istovremeno, različitim istraživanjima se prati do koje je mjeru građanska i socijalna kompetencija djece i mladih zaista i razvijena i tu postoji značajan prostor za napredak, kako kroz promjene programa tako i kroz promjene praksi i kroz međusektorskiju suradnju. Kroz neformalno obrazovanje provode se različiti programi građanskog obrazovanja koji obuhvaćaju samo dio zainteresiranih te koji često uključuju i komponentu suradnje s odgojno-obrazovnim ustanovama. U izlaganju će biti prikazani različiti neformalni programi građanskog obrazovanja učitelja i mladih s ciljem prepoznavanja i analize onih oblika provedbe kojima se uspostavlja povezivanje formalnog i neformalnog obrazovnog sektora. Dodatno, cilj izlaganja je prikazati i opisati neke pozitivne strane i mogućnosti koje suradnja donosi kao i neke izazove, i to osobito izazove vezane uz kontinuitet, sustavnu provedbu i širenje dobrih praksi. Pokazalo se da programi u kojima postoji suradnja formalnog i neformalnog sektora imaju potencijal uspješnog nastavka i širenja, uspješnije uključivanje u programe upravo onih kojima je to najviše i potrebno, kao i potencijal da se neke obrazovne aktivnosti iz neformalnih programa nastave provoditi u školama. Međutim, prisutni su izazovi u uspostavljanju međusektorskih suradnji, osiguranju nastavka provedbe programa koji pokazuju uspješnost te u osiguranju adekvatnog praćenja i vrednovanja provedbe.

Ključne riječi: neformalni programi građanskog obrazovanja, građanske i društvene kompetencije, suradnja neformalnog i formalnog obrazovnog sustava

Socijalni pedagog i djelovanje u lokalnoj zajednici kroz organizacije civilnog društva - primjer dobre prakse

Kristina Ribarić

Ustanova: Osnovna škola Ivana Rabljanina, Rab

E-mail: kristina.ribaric2@skole.hr

Odgovornost za bavljenjem djecom i mladima u pojedinim zajednicama umjesto/uz odgovornih/e institucija preuzimaju organizacije civilnog društva. Što se dogodi kada ideju za pokretanjem i organiziranjem jedne takve udruge ima socijalni pedagog koji unatoč brojnim izazovima kojih ćemo se dotaći preuzima inicijativu i pokreće udrugu koja se djecom, mladima, ali i lokalnom zajednicom općenito neprekidno bavi proteklih deset godina? Cilj izlaganja je prikazati proces kreiranja jedne takve organizacije, ideje, izazove, ali i promjene koje je udruga donijela otoku, djeci, civilnom društvu. Udruga za djecu i mlade Kocka nevladina je, neprofitna i volonterska organizacija koja je jedina takvog tipa na otoku Rabu. Kroz deset godina aktivnog rada, na čelu s predsjednikom socijalnom pedagoginjom (inače zaposlenom u osnovnoj školi), osigurava niz besplatnih projekata u koje se svi zainteresirani mogu svakodnevno uključivati, a koji su vođeni od strane 78 volontera. Godišnje kroz programe Kocke prođe oko 450 djece, a ukoliko se u obzir uzme činjenica da osiguravanje kvalitetnih aktivnosti slobodnog vremena dokazano prevenira nepoželjna ponašanja, posebno u manjim sredinama, postojanje organizacije ovakvog tipa još je poželjnije. U kontekstu sadašnjeg i budućeg rada, u izlaganju su dana promišljanja i prijedlozi ključnih kompetencija nužnih za učinkovito djelovanje socijalnog pedagoga u nevladinom sektoru tj. organizacijama civilnog društva.

Ključne riječi: prevencija, djeca, mlati, civilno društvo, djelovanje socijalnog pedagoga

Socijalni pedagozi u posebnoj odgojno-obrazovnoj ustanovi

Valentina Babić i Vlatka Šteinglin Kovač

Ustanova: Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec

E-mail: vlatkasteinglinkovac@gmail.com

Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec je posebna odgojno – obrazovna ustanova za djecu s većim teškoćama u razvoju. Primarne su intelektualne teškoće, no velik broj djece ima i probleme u ponašanju. Populacija učenika je iznimno heterogena, a dodatni izazov u radu predstavlja velik broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine koji sa sobom donose specifičnu kulturu i običaje. Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija naših učenika zahtijevaju multidisciplinarni pristup, no upravo zbog prepoznatih specifičnih potreba učenika i učitelja škole, danas je u ustanovi zaposleno šest socijalnih pedagoginja; jedna je stručna suradnica, a ostale su na radnim mjestima voditeljica produženog stručnog postupka. Ovim predavanjem želi se prikazati važna uloga socijalnih pedagoga u Centru za odgoj i obrazovanje Čakovec i opisati čime se konkretno bave u neposrednom radu s učenicima s problemima u ponašanju. Opisat će se na koji način je organiziran rad socijalnih pedagoga, oblici i metode rada, načini suradnje s ostalim stručnjacima u školi, ostalim ustanovama i roditeljima (skrbnicima) učenika. Kroz prezentaciju će se prikazati specifičnosti rada socijalnih pedagoga u posebnoj ustanovi odgoja i obrazovanja, to jest, koja su to područja na kojima se temelji rad s učenicima s problemima u ponašanju i što se od edukacijskih materijala koristi u provođenju Treninga socijalnih vještina. Pojasnit će se uloga socijalnog pedagoga u osmišljavanju i provedbi školskog preventivnog programa. Nakon predavanja sudionici će moći prepoznati ulogu socijalnog pedagoga u posebnoj odgojno – obrazovnoj ustanovi kao i specifičnosti rada s učenicima koji manifestiraju probleme u ponašanju.

Ključne riječi: socijalni pedagozi, posebna odgojno-obrazovna ustanova, trening socijalnih vještina

"Što si ti dečko to upisao?!"- doživljaj studiranja socijalne pedagogije iz perspektive muških studenata

Andrea Čosić, Mario Mustak i Tomislav Prpić

Ustanova: Andrea Čosić, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Mario Mustak, Udruga za kreativni socijalni rad; Tomislav Prpić, Manpower d.o.o.- Hrvatska

E-mail: andrea.cosic@erf.hr

Socijalna pedagogija uz sve svoje posebnosti rada s različitim populacijama, ima još jednu posebnost - malu zastupljenost muških stručnjaka. Iako je unutar profesije vidljiv nerazmjer muških i ženskih socijalnih pedagoga, još uvijek se nedovoljno govori i istražuje o razlozima i utjecajima te pojave. Navedeni nerazmjer primjetan je već na Studiju socijalne pedagogije, prosječno je 5 muških studenata na ukupan broj od 40 studenata na godini. Vodeći se navedenim, javio se interes za istraživanjem koje će staviti u središte pozornosti mušku perspektivu unutar socijalne pedagogije i doprinijeti boljem razumijevanju razloga zbog kojih muškarci, iako u manjem broju, odabiru biti socijalni pedagozi te kako oni gledaju na studiranje i rad u profesiji u kojoj je veća zastupljenost žena. Sukladno tome, cilj ovog rada je opisati doživljaj studiranja socijalne pedagogije iz perspektive muških studenata. U istraživanju je korišten kvalitativni pristup unutar kojeg su se podaci prikupljali metodom fokus grupe. Provedbom dvije fokus grupe obuhvaćeno je 13 od ukupno 15 muških studenata preddiplomskog i diplomskog studija socijalne pedagogije upisanih tijekom akademске godine 2015./2016. Rezultati pokazuju da motivaciju muških studenata za upisom studija obilježava interes za kriminološko-penološke teme i doživljaj dinamičnosti posla socijalnog pedagoga. Muško-ženske razlike opisuju kroz doživljaj veće usmjerenosti djevojaka na akademska postignuća i prisutnost pozitivne diskriminacije prema muškim studentima od strane nastavnika, praktičara i korisnika s kojima rade. Primjećuju pojavnost rodnih stereotipa prema muškim socijalnim pedagozima u radu i zapošljavanju te povećanje vlastite rodne osviještenosti tijekom studija. Budući da je socijalna pedagogija usmjerena na brigu o pojedincima/grupama važno je razmatrati utjecaj rodnog identiteta stručnjaka u svakodnevnom radu. Rad doprinosi boljem razumijevanju muške perspektive socijalnih pedagoga čime su se posredno otvorila nova pitanja vezana uz profesionalni identitet socijalnih pedagoga te kako rodne uloge mogu utjecati na njegov razvoj.

Ključne riječi: socijalna pedagogija, doživljaji muških studenata, profesionalni identitet

Percepcija rješivosti i mogućnosti utjecaja na teškoće u radu i edukacijske potrebe socijalnih pedagoga u CZSS Zagreb

Marko Štengl, Martina Podobnik i Antun Ilijaš

Ustanova: Centar za socijalnu skrb Zagreb

E-mail: marko.stengl@socskrb.hr

Većina edukacija koja se nudi djelatnicima sustava socijalne skrbi nije usklađena s njihovim potrebama. Kao odgovor na taj problem provedeno je istraživanje čiji je jedan od specifičnih ciljeva bolje definiranje edukacijskih potreba djelatnika u Centru za socijalnu skrb Zagreb. Navedeno istraživanje dio je šireg istraživanja čiji cilj je podizanje kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te unaprjeđenje kvalitete stručnog rada. U prvoj fazi, provedeno je kvantitativno istraživanje na uzorku 237 od ukupno 306 djelatnika od veljače do svibnja 2017. godine, dok je kvalitativno istraživanje u drugoj fazi provedeno primjenom fokus grupe od veljače do travnja 2018. godine. Djelatnici Centra za socijalnu skrb Zagreb procjenjivali su količinu rješivih problema u radu i mogućnost utjecaja na probleme. Ispitana je i percepcija korisnosti edukacija kao načina smanjenja teškoća u radu, edukacijske potrebe iz područja rada sa strankama. Rezultati su ukazali na područja rada iz kojih djelatnicima izviru najveće teškoće te dimenzije ponašanja stranaka koje se procjenjuju teškim. Za potrebe ovog rada na deskriptivnoj razini izdvojeni su i prikazani rezultati anketnog upitnika za socijalne pedagoge n=20 kao skupinu djelatnika koji rade na specifičnim poslovima i sa specifičnom populacijom unutar CZSS-a. Rezultati ukazuju na ključna područja za rad sa strankama u kojima nedostaje edukacije, općenitu percepciju rješivosti problema u radu, mogućnosti utjecaja na njih te zastupljenost problema u radu prema segmentima rada u CZSS-u.

Ključne riječi: percepcija teškoća u radu, percepcija rješivosti teškoća u radu, edukacijske potrebe, socijalni pedagozi, CZSS Zagreb

Metode i tehnike socijalne pedagogije: procjena, intervencija i evaluacija

Istraživanje potreba za kompleksnim intervencijama s obiteljima u riziku – polazišta i smjernice

Helena Križan, Valentina Kranželić i Antonija Žižak

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: helena.cross@gmail.com

Pojam kompleksnih intervencija često je korišten, pogotovo u područjima medicine i javnog zdravstva (Craig i sur., 2008, Campbell i sur., 2000), ali i u području socijalne skrbi i obrazovanja (Brown, 1992; Byrne, 1998; Gorard i Taylor, 2004; Davis, 2008; Egan i sur., 2009; Snyder, 2013). Ovaj pojam blisko je vezan uz pojmove kompleksnih potreba i kompleksnih populacija, što su pojmovi koje često vežemo i uz pojam obitelji u riziku. U sklopu projekta „Specifična obilježja obitelji u riziku: doprinos planiranju kompleksnih intervencija“ kojeg financira Hrvatska zaklada za znanost kompleksne intervencije se istražuju zajedno uz još tri povezana konstrukta, a to su: otpornost obitelji, spremnost članova obitelji na promjenu i zadovoljstvo životom. Jedan od ciljeva tog projekta je definirati smjernice za planiranje kompleksnih intervencija s obiteljima u riziku temeljem korisničke perspektive. Stoga je cilj ovog rada predstaviti model na temelju kojeg se planira doći do očekivanih smjernica te prikazati veze između kompleksnih intervencija i drugih izučavanih konstrukata. Uz to, ovim radom nastojat će se dati i neke daljnje smjernice za istraživanje potrebe za kompleksnim intervencijama, ali i smjernice za korištenje kompleksnih intervencija u socijalnopedagoškom radu s obiteljima.

Ključne riječi: kompleksne intervencije, obitelji u riziku, otpornost, spremnost na promjenu, zadovoljstvo životom

Procjena spremnosti na promjenu djeteta i roditelja – osnovni koncepti i potencijali

Gabrijela Ratkajec Gašević, Anja Miroslavljević i Dora Dodig Hundrić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: gabrijela.rg@gmail.com

Polazeći od pretpostavke da je promjena prema društveno prihvatljivijim oblicima ponašanja ishod psihosocijalnih intervencija, spremnost na promjenu ponašanja predstavlja jedno od ključnih obilježja koje je važno procijeniti prije ili na samom početku neke intervencije. U slučaju intervencija usmjerenih prema djeci i mladima s problemima u ponašanju sve više se prepoznaže važnost uključivanja roditelja u procjenu, ali i u provedbu intervencije, iako je takva praksa nedovoljno prisutna. Stoga je cilj ovog izlaganja doprinijeti spoznajama u području potencijalne procjene spremnosti na promjenu roditelja i djece u slučaju kada su djeca i mladi uključeni u neki oblik intervencije ili kada se donosi odluka o prikladnoj intervenciji. Složenost koncepta spremnosti na promjenu ponašanja postaje i veći kada se fokus pomakne s pojedinca na obiteljski sustav (dijete i roditelje), koji, naravno, mogu u različitoj mjeri biti spremni na promjenu i mogu imati različite kapacitete za implementaciju promjene. Uz to, roditelj(i) i dijete/mlada osoba ne trebaju postići promjenu istih ponašanja već se i u procjeni, ali i u planiranju promjene ponašanja treba pristupiti individualno. Stoga će ovo izlaganje predstaviti koncept spremnosti na promjenu, čimbenike koji mogu olakšati ili otežati postizanje promjene ponašanja, potencijalne dobitke od procjene spremnosti na promjenu te tehnikе u procjeni spremnosti na promjenu djeteta/mlade osobe i njegovih roditelja. Pritom će se u prvi plan staviti zadovoljenje potreba djeteta/mlade osobe u odgovarajućem vremenskom okviru. Prikazane će spoznaje biti interpretirane kroz moguće praktične implikacije u okviru planiranja i provedbe psihosocijalnih intervencija. Ovaj rad pripremljen je u okviru projekta Specifična obilježja obitelji u riziku: doprinos planiranju kompleksnih intervencija, kojeg financira Hrvatske zaklade za znanost, projekt IP-2014-09-9515.

Ključne riječi: spremnost na promjenu ponašanja, djeca i mladi s problemima u ponašanju, procjena

Standardi zaštite prava i interesa žrtava u kaznenim postupcima u RH – gdje smo?

Vesna Vinčić

Ustanova: Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Trešnjevka

E-mail: vvincic@socskrb.hr

Položaj, prava i zaštita žrtava u kaznenim postupcima su pitanja koja su već niz desetljeća u fokusu međunarodne zajednice. Iako se zaštita prava i interesa žrtava, koja je prepoznata u čitavom nizu dokumenata međunarodnih organizacija od UN-a, preko Vijeća Europe do EU, smatra jednom od temeljnih funkcija kaznenog pravosuđa pa i cijelog sustava (pravosuđe, policija, socijalna skrb) primjena učinkovitog poštivanja prava žrtava u RH teško dostižu razine većine europskih zemalja, a potrebe žrtava u kaznenim postupcima u velikom broju nadilaze mogućnosti našeg kaznenog zakonodavstva. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2015. godine o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela koja je trebala biti prenesena u naše zakonodavstvo do studenog 2015. godine napokon je posljednjom VII Novelom Zakona o kaznenom postupku u srpnju 2017. godine unesena u pravni poredak RH. Bitnim i znatnim novinama, a koje je VII Novela Zakonu o kaznenom postupku donijela u procesno kazneno zakonodavstvo, u fokusu su sada i žrtve kaznenih djela na način da se jačaju prava žrtava i njihovih obitelji na informacije, potporu, zaštitu, naknadu, kao i njihova postupovna prava u kaznenim postupcima. Povećanje svijesti o položaju i ranjivosti žrtava kaznenih postupaka kroz uvođenje standarda za njihovu zaštitu u svim segmentima u zakonsku regulativu svakako je značajna promjena i prvi važan korak, dok primjena još zaostaje u odnosu na propise. Teži se osiguranju cjelovitog sustava potpore koji može odgovoriti potrebama žrtava, kao i zaštititi, kako njihova temeljna prava, tako i njih same, što zahtjeva ponajprije promjenu u svijesti svih sudionika u kaznenim postupcima koji su do sada bili najviše usmjereni na prava okrivljenika i osiguranje procesa.

Ključne riječi: Direktiva 2012/29/EU, žrtve u kaznenim postupcima, standardi, prava, zaštita

Izvansudska nagodba-inovativni restorativni pristup žrtvi u području maloljetničkog sudovanja

Vesna Gmaz Luški

Ustanova: Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Maksimir

E-mail: vgma@socskrb.hr

U izlaganju je fokus na žrtvama kaznenih djela koje su počinili maloljetnici ili mlađi punoljetnici. Dodatno će se obuhvatiti i pogrešno opće mišljenje da žrtvama kaznenih djela prioritet predstavlja imovinsko pravni zahtjev (odšteta, naknada), a osobito gledajući većinom kroz prizmu ekonomske krize i opće materijalne depriviranosti u Republici Hrvatskoj. Naime, sva dosadašnja recentna istraživanja restorativnog pristupa žrtvama u izvansudskoj nagodbi na području maloljetničkog sudovanja ukazuju da žrtve ipak najviše pogađa izvjesnost sankcioniranja, njihov položaj tijekom procesa, a posebno odnos prema njima. Ujedno rezultati istraživanja i prakse jednako jasno pokazuju da žrtve većinom dobrovoljno, spremno i proaktivno sudjeluju u procesu izvansudske nagodbe pa će se u izlaganju problematizirati uvriježeno mišljenje da je teško očekivati suradnju žrtava, osobito kada su u pitanju kaznena dijela u kojima im su nanijete tjelesne, psihološke i druge boli. Kroz perspektivu različitih istraživanja i praktičnih iskustava na području izvansudske nagodbe u maloljetničkom sudovanju naglasak je izlaganja da i ova relativno niska razina restorativnosti s praktički tri strane uključene u rješavanje posljedica kaznenog djela (počinitelj, žrtva, država, nasuprot više razine kada je uključeno puno više strana: obitelj, prijatelji, škola, bliža i šira zajednica i drugi), žrtvama daje odgovarajući značaj i sigurnost, a počiniteljima omogućuje dostojanstven popravak nastalih posljedica i preuzimanje odgovornosti. Time se osnažuju i jedna i druga strana, a država primjenjuje suvremenii restorativni pristup kao odgovor na maloljetničku delinkvenciju. Na žalost, za razliku od mnogih europskih zemalja i šire, u Republici Hrvatskoj još uvijek se teško odustaje od rehabilitacijskog pristupa maloljetničkoj delinkvenciji, gdje je u fokusu počinitelj i njegov tretman, dok žrtva ima sporednu i pasivnu ulogu svjedoka ili stranke bez utjecaja na proces. Stoga je krajnji cilj ovog izlaganja dodatno senzibilizirati stručnjake i javnost na potrebu i važnost isticanja kako žrtava, tako i restorativnog pristupa u kaznenim postupcima.

Ključne riječi: žrtva, restorativni pristup, izvansudska nagodba, maloljetnička delinkvencija

Europski univerzalni prevencijski kurikulum (EUPC) – iskustva adaptacije i primjene u Hrvatskoj

Valentina Kranželić, Martina Ferić, Miranda Novak i Josipa Mihić

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: valentina.kranzelic@erf.hr

Na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provodi se europski projekt *UPC Adapt - Implementing a prevention training curriculum in Europe: Adaptation and Piloting* (institucija nositelj je *University College Ghent, HoGent*, Belgija) u kojem sudjeluje 11 institucija visokog obrazovanja, nevladinog sektora i državnih institucija iz 9 europskih zemalja. Osnovni cilj projekta je izraditi i pilotirati EUPC – Europski univerzalni prevencijski kurikulum obrazovanja stručnjaka za rad u prevenciji zlouporabe psihoaktivnih tvari. EUPC je nastao adaptacijom Univerzalnog prevencijskog kurikuluma (UPC) izrađenog od strane američkih stručnjaka te su u okviru ovog projekta izrađene 3 njegove inačice za primjenu u europskom kontekstu: online, kratka i akademska inačica. Akademska inačica EUPC-a implementira se u obliku predmeta na preddiplomskom studiju socijalne pedagogije na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U ovom radu bit će predstavljena iskustva adaptacije EUPC-priručnika i drugih materijala za primjenu u hrvatskim uvjetima te iskustva primjene EUPC-a u akademском okruženju. Također, bit će predstavljeni i rezultati procesne evaluacije pilot primjene EUPC-predmeta (izvođenje EUPC predmeta je još uvijek u tijeku). U radu će se predstaviti i kratka inačica EUPC-a, 5-dnevna edukacija stručnjaka za rad u području prevencije zlouporabe psihoaktivnih tvari koja se u pilot fazi ne primjenjuje u Hrvatskoj, budući da će po njezinom konačnom uobličavanju nakon pilotiranja biti dostupna i stručnjacima te kreatorima politika i donositeljima odluka u području problematike ovisnosti na području Hrvatske.

Ključne riječi: prevencija zlouporabe psihoaktivnih tvari, edukacija stručnjaka, Europski univerzalni prevencijski kurikulum (EUPC)

Rane socijalnopedagoške intervencije u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini

Meliha Bijedić, Lejla Kuralić-Čišić, Adela Jahić i Melisa Muminović-Vildić

Ustanova: Odsjek Poremećaji u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli

E-mail: meliha.bijedic@untz.ba

Cilj rada je prikazati rezultate Programa ranih socijalnopedagoških intervencija za učenike koji su u riziku razvoja poremećaja u ponašanju. Program se provodio u tri osnovne škole na području grada Tuzla u Bosni i Hercegovini, a realiziran je tijekom školske 2016/2017 godine. Izvršena je procjena kod 500 učenika (248 dječaka i 252 djevojčice) dobi od 10-15 godina, od čega je izdvojeno 86 učenika (39 dječaka i 47 djevojčica) kod kojih je procijenjeno da su u riziku za pojavu poremećaja u ponašanju i koji su potom uključeni u Program. Za procjenu je korištena Achenbachova dimenzionalna klasifikacija poremećaja u ponašanju, a kako bi se utvrdili učinci Programa testiranje učenika je izvršeno u inicijalnoj, medijalnoj i finalnoj fazi. Strukturiranim pedagoškim postupcima kroz grupni i individualni pristup modificirano je ponašanje učenika prema društveno poželjnim modelima. Aktivnosti su realizirane u trajanju 2 sata tjedno, a kroz Program su educirani nastavnici i roditelji. Kako bi se prikazale promjene kod učenika s eksternaliziranim i internaliziranim problemima korištene su deskriptivne statističke metode, mjere centralne tendencije, mjere disperzije i asimetrije distribucije skorova na YSR skalama. Ovim Programom dokazuje se značaj pravovremene identifikacije učenika „u riziku“ i sustavnog pristupa u socijalnopedagoškom radu s djecom i njihovim roditeljima.

Ključne riječi: rana intervencija, socijalnopedagoške intervencije, procjena rizika poremećaja u ponašanju

Razlike između učitelja predmetne i razredne nastave u samoprocjenjenoj kompetentnosti za poučavanje učenika s teškoćama pažnje

Nataša Vlah

Ustanova: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci

E-mail: natasa.vlah@uniri.hr

Pravni dokumenti i propisi u Republici Hrvatskoj, kao i znanstvena istraživanja, sugeriraju visoku razinu osposobljenosti svih učitelja za uspješnu odgojno-obrazovnu i socijalnu inkluziju učenika s teškoćama pažnje radi njihovog optimalnog psihosocijalnog razvoja i prevencije problema u ponašanju. Cilj rada je utvrditi razlikuju li se učitelji razredne nastave od učitelja predmetne nastave u samoprocjeni vlastitih kompetencija za poučavanje učenika s teškoćama pažnje. U 26 osnovnih škola iz pet županija su učitelji (M godine = 42, 83,5% žena; 31% razredna nastava; 69% predmetna nastava), za 242 učenika s teškoćama pažnje, samoprocjenili svoje kompetencije u postupcima poučavanja, učinkovitosti poučavanja te poželjnom ponašanju usmjerenim strategijama u odgoju učenika. Učitelji razredne nastave su na manifestnoj razini samoprocjenili svoje kompetencije boljima od učitelja predmetne nastave u davanju praktičnih instrukcija, divergentnosti pristupa u uključivanju učenika, didaktičko-metodičkoj prilagodbi, inkluzivno usmjerenoj komunikaciji i poželjnom ponašanju usmjerenim strategijama u odgoju učenika. Na latentnoj se razini dvije skupine učitelja značajno razlikuju s 24% ukupne varijance u diskriminativnoj funkciji koju pretežito čine poželjnom ponašanju usmjerenе strategije u odgoju učenika i divergentnost pristupa u uključivanju učenika. Pri tome se učitelji razredne nastave procjenjuju na ovoj funkciji bolje od učitelja predmetne nastave. Štoviše, kada se latentna analiza napravi na razini svih čestica, učitelji razredne nastave se bolje procjenjuju od učitelja predmetne nastave s čak 81% ukupne varijance u diskriminativnoj funkciji kompetentnosti za strategije sveobuhvatne inkluzivne podrške učeniku s teškoćama pažnje. Dobiveni rezultati impliciraju veću kompetentnost učitelja razredne nastave za poučavanje učenika s teškoćama pažnje što je važno analizirati s aspekta selektivne prevencije problema u ponašanju.

Ključne riječi: selektivna prevencija problema u ponašanju, kompetencije učitelja, razredna i predmetna nastava, učenici s teškoćama pažnje

Važnost programa „Rastimo zajedno“ koji se provodi u obiteljskim centrima u prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladih

Nina Vela Vrabec

Ustanova: Centar za socijalnu skrb Rijeka, Podružnica Obiteljski centar

E-mail: nina.velavrabec@oc-pgz.hr

U Centru za socijalnu skrb Rijeka, Podružnici Obiteljski centar provodi se program UNICEF-a „Rastimo zajedno“ kao dio šireg programa “Prve tri su najvažnije“. Programom su obuhvaćeni roditelji djece do sedme godine života, a ciklus čini 11 radionica.

Cilj je navedenog programa stvoriti neoptužujuće i osnažujuće okruženje u kojem roditelji s voditeljicama radionica i drugim roditeljima razmjenjuju ideje o načinima na koje žive svoje roditeljstvo, prepoznaju učinkovitije načine kako se nositi s rizicima s kojima žive (nezaposlenost, siromaštvo, razvod, gubitak, konfliktni odnos, nasilje i sl.), upoznaju se s važnošću interakcije sa svojim djetetom te prepoznaju roditeljstvo u interesu i dobrobiti djeteta (i roditelja).

Korisnici ovoga programa su u tretmanu Centra za socijalnu skrb i pripadaju ranjivim/rizičnim skupinama. Početni stav prema uključivanju u program od većine korisnika je skeptičan. Tijekom provođenja programa stav korisnika se mijenja. Osim rada na vlastitom roditeljstvu i osobnosti, program zahtijeva promjene u odnosima prema djeci, partneru i širem socijalnom okruženju. Rezultati završne evaluacije programa od strane korisnika ukazuju na navedene promjene. Nadalje, od početnog negativnog stava prema programu očigledne su promjene ka pozitivnom stavu prema programu do zahvalnosti na dobivenoj mogućnosti da vrate dignitet svojem roditeljstvu i osnaže se kao osobe. Promjene kod roditelja utječu na promjene prema djetetu, a znajući da se iskustva djeteta u najranijem djetinjstvu (utjecaj na razvoj mozga, emocionalna sigurnost i povjerenje u sebe) prenose na kasnije godine, ovaj se program može smatrati važnim preventivnim programom kako za roditelje, tako i za njihovu djecu.

Ključne riječi: roditeljstvo, dobrobit i interes djece, ranjive i rizične skupine, program „Rastimo zajedno“

Alternativni pristupi u socijalnopedagoškoj praksi kroz primjere rada na preventivnom programu „Tribo Moderna“

Tena Kostanjšek i Mia Širac

Ustanova: Udruga Amazonas

E-mail: tena@amazonas.hr

Cilj izlaganja je prikazati stručnoj javnosti specifičnosti djelovanja socijalnih pedagoga kroz primjere iz prakse u provođenju preventivnog programa "Tribo Moderna – capoeira za toleranciju i nenasilje". Program je kreiran sukladno potrebama lokalnih zajednica i javnim politikama, a temelji se na teorijama prevencije i obuhvaća sve elemente ključne za razvoj djeteta: obitelj, školu i lokalnu zajednicu. Specifičnost rada na programu proizlazi iz korištenja sportskih aktivnosti kao alata za učenje socijalnih vještina te principa grupnog rada koji djeluju kroz metaforu plemena. Socijalni pedagozi, u radu s korisnicima djeluju kroz različite uloge: trenera, mentora, savjetovatelja i edukatora. Tim izvoditelja programa je multidisciplinarnan te se sastoji od stručnjaka različitih profesija (kineziologa, logopeda, učitelja) koji se kroz provođenje programa upoznaju sa socijalnopedagoškom paradigmatom. Kroz izlaganje će se predstaviti socijalnopedagoško djelovanje u dva smjera, jedan prema krajnjim korisnicima koji su djeca i mladi u riziku i njihovi roditelji te drugi prema stručnjacima iz različitih područja koji kroz provođenje programskih aktivnosti usvajaju konkretna socijalnopedagoška znanja i vještine.

Ključne riječi: prevencija, multidisciplinarnost, alternativni pristup

Suvremeni izazovi socijalne pedagogije: društveni i individualni aspekti problema u ponašanju

Socijalnopedagoška analiza istraživačke relacije percepcije obiteljskih odnosa i vršnjačkog nasilja kod srednjoškolaca

Emina Babić, Izet Pehlić i Nermana Mujčinović

Ustanova: Emina Babić i Nermana Mujčinović, Javna ustanova Zavod za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona; Izet Pehlić, Islamski pedagoški fakultet Univerziteta u Zenici

E-mail: emina.babic@gmail.com

Predmet ovog istraživačkog rada bila je socijalnopedagoška analiza istraživačke relacije percepcije obiteljskih odnosa i vršnjačkog nasilja kod srednjoškolaca. Cilj je bio ustanoviti postoji li statistički značajna povezanost percepcije obiteljskih odnosa i vršnjačkog nasilja kod srednjoškolaca. Kao istraživačka metoda korištena je deskriptivno-analitička Survey metoda, a od istraživačkih tehnika anketiranje. Od istraživačkih instrumenata korišteni su Skala percepcije obiteljskih odnosa (Macuka, 2004) i Upitnik vršnjačkog nasilja (Rimac i sur., 2012). Istraživački uzorak činilo je 300 učenika I., II. i III. razreda srednje škole na području Grada Zenice i Općine Kakanj. Uzorak je sačinjavalo 114 muškaraca i 186 djevojaka. Istraživački rezultati pokazali su da srednjoškolci percipiraju izraženim kvalitetu emocionalnosti majke i oca. Također, istraživački rezultati ukazali su na postojanje izražene psihološke kontrole, odnosno adekvatnog roditeljskog nadgledanja ili tzv. supervizije ponašanja kao jednog od najboljih prediktora delinkvencije kod mlađih. Konačno, rezultati istraživanja su pokazali kako je percepcija obiteljskih odnosa statistički značajno povezana s vršnjačkim nasiljem kod srednjoškolaca, jer adolescenti koji percipiraju kvalitetnijim obiteljske odnose u statistički značajno manjoj mjeri su žrtve vršnjačkog nasilja i u statistički značajno manjoj mjeri su počinitelji vršnjačkog nasilja.

Ključne riječi: kvaliteta obiteljskih odnosa, emocionalnost, psihološka kontrola, vršnjačko nasilje

Kockanje zagrebačkih studenata – učestalost igranja, zastupljenost problema i doživljaj tržišta igara na sreću

Sabina Mandić, Dora Dodig Hundrić i Neven Ricijaš

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: sabina.mandic@gmail.com

Trend sve veće dostupnosti kockanja i opća percepcija društva o igrama na sreću kao prihvatljivim aktivnostima doprinose povećanoj zastupljenosti problema povezanih s kockanjem, pri čemu su u većem riziku mladi. Skupina koja zahtjeva poseban istraživački interes su studenti, s obzirom da je riječ o odraslim osobama kojima je kockanje zakonom dozvoljeno, no koje su svojim obilježjima sličnije adolescentima (školuju se, nemaju stalne prihode, ne skrbe o obitelji).

Cilj ovog rada je istražiti učestalost kockanja, zastupljenost problema povezanih s kockanjem, te percepciju tržišta igara na sreću studenata zagrebačkog sveučilišta. Uzorak čini n = 559 studenata, a udio studentica (54,4%) i studenata (45,3%) je podjednak ($M_{dob} = 21,83$, $SD_{dob} = 3,06$). U istraživanju je primijenjen opsežan instrumentarij, a za potrebe ovog rada korišteni su: (1) Upitnik o sociodemografskim podacima, (2) Upitnik aktivnosti kockanja (Ricijaš i sur., 2011), (3) Problem Gambling Severity Index (Ferris i Wynne, 2001), te (4) pitanja o dostupnosti/pristupačnosti i reguliranosti tržišta igara na sreću u Hrvatskoj.

Rezultati pokazuju da su sportsko klađenje i lutrijske igre najzastupljenije aktivnosti kockanja. Na gotovo svim igramu utvrđene su rodne razlike na način da ih u većoj mjeri igraju muški ispitanici. Što se tiče zastupljenosti problema, 4,1% uzorka zadovoljava kriterije za problematično kockanje, a problemima su posebno skloni mladići. Prilikom istraživanja njihovog doživljaja reguliranosti tržišta i dostupnosti, utvrđene su značajne razlike s obzirom na izraženost problema.

Prikazani rezultati bit će interpretirani u kontekstu potencijalnih praktičnih implikacija, a poseban naglasak stavit će se na rezultate o doživljaju tržišta i razlikama u percepciji s obzirom na razinu problema povezanih s kockanjem.

Ključne riječi: studenti, učestalost kockanja, zastupljenost problema

Nasilje i devijacije u sportu te sport u širem društvenom kontekstu - analiza sadržaja hrvatskih tiskovina

Vladimira Žakman-Ban, Katarina Špehar Fiškuš, Marinela Udovičić

Ustanova: Vladimira Žakman-Ban i Marinela Udovičić, Odsjek za kriminologiju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Katarina Špehar Fiškuš, Centar za odgoj i obrazovanje Lug, Samobor

E-mail: udovicicmarinela@gmail.com

U teorijskom dijelu rada analiziraju se fenomeni vezani uz nasilje i devijacije u sportu. Posebice se raščlanjuje fenomen huliganizma, elaborira korupcija, doping, alkoholiziranje, sportsko klađenje i vandalizam. Razmatraju se i teorije o navijanju i supkulturnim skupinama mladih, socijalno-psihološki pristupi problematici gomile, odnos sportske publike i navijača, tipologija pripadnika navijačkih skupina te njihova hijerarhija. Rad se bavi i odnosom politike i sporta. Također, raščlanjuju se temeljne karakteristike medija i medijske prezentacije sportskih nadmetanja i ostalih događanja u svezi sa sportom. Navedeni se fenomeni opširno ilustriraju konkretnim primjerima iz hrvatskih tiskovina.

Svekolika se problematika obrađuje metodom analize sadržaja kroz sljedeće kategorije: analizom naslova i podnaslova u dnevnim novinama i tjednicima i njihovom tematikom, vrijednosnim prosudbama te aktualnošću za razdoblje od 2013. do 2018. godine. Metodom slučajnog uzorka iz primjeraka hrvatskih tiskovina odabrani su članci koji se bave sportskom problematikom.

Analiza sadržaja ukazala je na senzacionalistički pristup glede naslova i podnaslova tzv. sportskih članaka što se tumači uređivačkom politikom u cilju većeg profita. Suprotno, analizom tematike i vrijednosnih prosudbi u objavljenim člancima iskristalizirali su se brojni fenomeni koji se odnose na nasilje i ostale devijacije u sportu od kojih su neki općepoznati, a neki još nisu dovoljno obrađeni u relevantnoj literaturi.

Ključne riječi: analiza sadržaja, nasilje u sportu, korupcija u sportu, socijalna patologija u sportu, sport i politika

RADIONICE

Predstavljanje i rasprava o prijedlogu standarda kvalitete procjene potreba djece i mladih s problemima u ponašanju u RH

Anja Miroslavlević, Ivana Jeđud Borić i Nivex Koller-Trbović

Ustanova: Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: anja.miros@gmail.com

Prijedlog Standarda kvalitete procjene potreba djece i mladih s problemima u ponašanju kao i priručnik „Procjena potreba djece i mladih s problemima u ponašanju djece i mladih - konceptualne i metodičke odrednice“ nastali su u okviru projekta „Unaprjeđenje standarda procjene problema u ponašanju djece i mladih u domovima za odgoj u RH“ koji se provodio od 2015. do 2017. godine na inicijativu tadašnjeg Ministarstva za socijalnu politiku i mlade RH uz podršku Ureda UNICEF-a za Hrvatsku. Prijedlog standarda kvalitete procjene usmjeren je isključivo na stručni rad na procjeni što znači da standardi opisuju potrebnu kvalitetu rada na provedbi procjene te omogućuju evaluaciju kvalitete tog procesa kroz definirane indikatore bez obzira gdje se ta procjena provodi. Predloženi standardi procjene sadrže četiri skupine ili područja: 1) standardi kompetentnosti stručnjaka, 2) etički standardi, 3) standardi provedbe i 4) standardi ishoda procjene. Radionica je posvećena predstavljanju prijedloga standarda kvalitete procesa procjene, ali i raspravi o njihovoj usklađenosti s važećim zakonima i dokumentima, adekvatnosti, primjenjivosti standarda u praksi, namjeni (tko bi ih se trebao pridržavati i evaluirati indikatore kvalitete) te razini obveze indikatora (nužni/poželjni) za provoditelje procjene. Namijenjena je svim stručnjacima uključenima u proces procjene potreba korisnika neposredno ili posredno zaposlenima u sustavu socijalne skrbi, pravosuđa, obrazovanja i zdravstva. Očekuje se njihov doprinos raspravi i konzultacijama na ovu važnu temu s ciljem podizanja razine kvalitete dosadašnjeg pristupa u procjeni potreba djece i mladih s problemima u ponašanju i usklađivanja tog postupka sa suvremenim standardima kvalitete procjene.

Ključne riječi: procjena potreba, djeca i mladi s problemima u ponašanju, standardi kvalitete

Psihodrama u radu s adolescentima u Odgojnom zavodu u Turopolju

Nikolina Kolić Antolović i Vedran Korušić

Ustanova: Nikolina Kolić Antolović, Centar za izobrazbu, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske; Vedran Korušić, Centar za psihodramu, Zagreb

E-mail: nikolina.kolicantolovic@uzs.pravosudje.hr

Radionica "Psihodrama u radu s adolescentima u Odgojnom zavodu u Turopolju" trajat će 90 minuta. Ciljevi radionice su upoznavanje sudionika s modalitetima integrativne dječje psihoterapije, s naglaskom na psihodramu. Supervizijskom obradom jednog psihodramskog susreta s mladima koji se nalaze na izvršavanju odgojne mjere u Odgojnom zavodu, aktivnim sudjelovanjem polaznika, nastojat će se polaznicima prikazati primjena kreativnih terapijskih metoda i tehnika u svrhu procjene i intervencije. Polaznici će nakon radionice biti upoznati s prednostima upotrebe metoda i tehnika iz integrativne dječje psihoterapije u procjenama i intervencijama, u radu s mladima s poremećajima u ponašanju u institucionalnom tretmanu. Planirane aktivnosti radionice su: psihodramска igra i prezentacija sa slikovnim i tekstualnim prikazima o tehnikama.

Ključne riječi: psihodrama, adolescenti, procjena, intervencija, institucionalni tretman

Dozvola za nesavršenost

Sara Peranić

Ustanova: Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: sara.peranic@gmail.com

Dozvola za nesavršenost (DZN) bio je preventivnog programa Centra za poremećaje hranjenja BEA, u Zagrebu. To je preventivni, volonterski projekt koji se izvodi s ciljem poticanja izgradnje pozitivne slike o sebi, uz izgradnju kritičnosti prema medijskim sadržajima te prevenciju poremećaja hranjenja. Projekt se izvodi u obliku jednokratnih radionica u srednjim školama u Zagrebu i okolicu, a dosad je sudjelovalo preko 1000 učenica, 15 škola i 30 volonterki. Sadržaj radionice čine interaktivne aktivnosti koje u fokus stavljuju razne aspekte individue, pomičući pažnju s isključivo fizičkog izgleda, kao medijskog imperativa koji za sobom povlači mnoge negativne posljedice pa tako i nisko samopouzdanje. Aktivnosti, dakle, podsjećaju na sve što je nama važno od bliskih ljudi, interesa, hobija, vrlina do želja, ciljeva, itd. To je popraćeno video sadržajima koji prikazuju kako se ideal ljestvica mijenja kroz vrijeme, iskustva bivših zvijezda društvenih mreža i kako je to negativno utjecalo na njih, zatim eksperiment koji je pokazao kako dostizanje ideala ljestvica ne podrazumijeva sreću, prolaznost vremena koje možemo trošiti na uspoređivanje sa slikama iz medija ili uložiti u nešto vrijednije. Ova je problematika važna za socijalne pedagoge iz razloga što se nisko samopoštovanje pokazalo kao jedan od ključnih rizičnih čimbenika za niz poremećaja u ponašanju. Također, medijska kultura današnjice (video spotovi, filmovi...) podržava različita rizična ponašanja prema kojima je također važno izgraditi kritički stav. Još jedan od važnih aspekata radionice, a u sklopu socijalnopedagoškog rada jest i ispunjavanje slobodnog vremena. Naime, znamo kako je nestrukturirano slobodno vrijeme rizični čimbenik za razvoj poremećaja u ponašanju. Ova radionica poziva na preispitivanje sebe, svojih zanimanja i interesa kojima se možemo kroz dan posvetiti. Tijekom radionice prikazat će se nekoliko značajnih istraživanja kojima se dokazuje utjecaj medija na sliku o sebi, mušku perspektivu u odnosu na percepciju ženskog tijela, stav prema dijeti kao uobičajenom načinu prehrane i sl. Iako su istraživanja pokazala kako jednokratne radionice nisu učinkovite, u okviru ovog projekta usmjeravamo se na informiranje i poticanje promišljanja o ideji rada na sebi, dok nam cilj nije poboljšati sliku o sebi ili podići razinu kritičnosti prema medijima jer smo svjesni kako to nije moguće učiniti u 2 školska sata. Ipak, evaluacije nakon samih radionica pokazale su se 100% pozitivno prihvaćenima na način da je učenicama bilo vrlo ugodno posvetiti se sebi barem mali dio vremena kojeg provode u školi te su sve izjavile kako im se čini da bi svi to trebali proći. Kako bismo produljili učinak radionice, izradili smo kartice s važnim porukama koje dijelimo na kraju druženja, a koje će dobiti i sudionici kongresa. Ovakav projekt možemo više koristiti kao pilot projekt za daljnji opsežniji rad na ovoj problematiki. Sudionici će steći osnovna znanja o

utjecaju medija na sliku o sebi, mijenjanju definicije idealne ljepote kroz povijest te mogućnostima preventivnog rada s mladima.

Ključne riječi: radionica, rad na sebi, prevencija poremećaja hrانjenja, prevencija poremećaja u ponašanju

Dramske igre – Budimo prijatelji!

Sonja Burić

Ustanova: Osnovna škola Retkovec, Zagreb

E-mail: sonja.buric@yahoo.com

Svrha odgojno-obrazovnog procesa u općeobrazovnim školama jest intelektualni, estetski, emocionalni, duhovni, moralni i socijalni razvoj ličnosti učenika. U dramskim igramama i vježbama sudionici se prenose u određene situacije, likove, pojave, stvari pomoću riječi, pokreta, kretanja i zvukova, čime se ostvaruju ne samo obrazovni zadaci, već i funkcionalni i odgojni zadaci koji se, nažalost, u mnogim predmetima ili izostavljaju ili samo usputno ostvaruju. Dramska igra, koja je osnovni način provođenja dramskog odgoja, pruža mogućnost slobodnog izražavanja i oslobođanje stvaralačkih potencijala. U ozračju sigurnosti, opuštenosti i prividne neobaveznosti, koju pruža organizirana igra, moguće je oslobođiti spontanost i omogućiti djetetu da na njemu najprihvatljiviji način usvaja nove spoznaje jer se ono što je naučeno u igri lakše i duže pamti te otvara prostor razvoju dječje kreativnosti.

Tijekom radionice sudionici će iskusiti mogućnosti primjene dramskih igara u socijalnopedagoškom radu, sudjelovanjem u različitim dramskim igramama (Ja sam ... i ovo je moj pokret, Prvi pljesak, Datum rođenja, Čarobni štapić, Vjetar puše za sve one koji...., Tko sam ja?, Orkestar i dirigent, Tražim skupinu, Hodaj, stani, skoči, pljesni, Potres, Potraga za svojim jatom, Rukovanje-preuzimanje imena, Vođenje dlanom, Želim, želim). Tako će im se pružiti prilika da uvide načine na koje dramska ekspresija doprinosi fizičkom, psihičkom i socijalnom razvoju učenika.

Ključne riječi: dramski odgoj, dramske tehnike, fizički, psihički i socijalni razvoj učenika

Obrasci ponašanja u interpersonalnim sukobima

Nataša Vlah

Ustanova: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci

E-mail: natasa.vlah@uniri.hr

Interpersonalni sukobi raznih intenziteta su prirodan segment svakodnevne komunikacije između ljudi koji su u nekom odnosu. Ukoliko ih ljudi razumiju i njima konstruktivno upravljuju, oni mogu biti situacije individualnog razvoja i unapređivanja njihovih međuljudskih odnosa. Jedan od izazova svakodnevnog profesionalnog rada socijalnih pedagoga su relativno česti interpersonalni sukobi s korisnicima različitih uzrasta i obilježja ili sa suradnicima u multidisciplinarnom timu. Stoga je za kvalitetan i stručan socijalnopedagoški rad bitna visoka razina profesionalnih kompetencija za upravljanje interpersonalnim sukobima. Pri tome se misli na suradničku osobnost socijalnih pedagoga, ali i na njihove intervencijske alate za konstruktivna ponašanja u interpersonalnim sukobima. Obrasci ponašanja u sukobima su bio-psiho-socijalno determinirani i kod svakog pojedinca ovise o njegovim/njezinim individualnim i okolinskim utjecajima tijekom života. Jedan od okolinskih utjecaja su edukacije što je i svrha predložene radionice. Autorica je pripremila iskustvenu pedagošku radionicu u kojoj će sudionici radionice prepoznati i analizirati vlastite obrasce ponašanja u interpersonalnim sukobima te ih primjeniti i valorizirati kroz igru uloga u primjerima interpersonalnih sukoba.

Ključne riječi: interpersonalni sukobi, obrasci ponašanja u sukobima, radionica

Zaklada Reach For Change – prikaz pružanja podrške

Marija Mažić

Ustanova: Zaklada Reach for Change

E-mail: marija.and.co@gmail.com

Zaklada *Reach for Change* formirana je u Švedskoj, kao oblik društveno odgovornog poslovanja tvrtki Kinnevik grupe, a u Hrvatskoj aktivno djeluje posljednje tri godine uz podršku partnera Tele2. Tijekom tog perioda, programom Zaklade podržano je 12 projekata. Kriteriji kojima ovi projekti moraju udovoljiti ogledaju se u činjenici da su temeljeni na društvenom poduzetništvu te usmjereni poboljšanju života djece. U svezi s potonjim, svaki projekt odgovara na jedan od Ciljeva održivog razvoja UN-a, vezanih specifično za razvoj djece i mladih osoba (do 24 godine). Čitav proces izbora projekata uključuje različite dionike – zaposlenike partnerskih i suradničkih organizacija, stručnjake iz područja prava djece i društvenog poduzetništva te, konačno, samu djecu. Jednom odabrani projekti dobivaju dvije vrste podrške: finansijsku i nefinansijsku. Finansijska podrška dosad je bila paušalno određivana, što će se tijekom ovogodišnjeg natječaja promijeniti kako bi se moglo kvalitetnije odgovoriti na potrebe društvenih poduzetnika u lokalnim zajednicama. Nefinansijska podrška podijeljena je u dva dijela: prvi dio osiguran je za sve finaliste natječaja i usmjeren prema tome da projekti budu spremni za investiciju, dok je drugi dio inkubator programa za projekte koji su odabrani za primanje podrške. Svrha inkubator programa je osiguravanje edukacija, treninga i umrežavanja kako bi se dokazala učinkovitost koncepta koji je odabran za rješavanje društvenih problema te postignut željeni društveni utjecaj, osigurana finansijsku održivost te razvijen potencijal za ekspanziju. Tijekom sudjelovanja u inkubator programu, svaki društveni poduzetnik podnosi rezultate Zakladi kako bi prikazao napredak u ovim područjima. Tijekom radionice bit će prezentirani određeni seleksijski alati te alati koje Zaklada koristi kako bi pratila rezultate društvenih poduzetnika koje podupire.

Ključne riječi: društveni utjecaj, zaklada, praćenje, primjer dobre prakse

Prezentacija metode frakタルnog crteža

Valentina Hundrić i Cvita Vasilij Studak

Ustanova: Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Trešnjevka

E-mail: vhundric@socskrb.hr

Radionica predstavlja kreativni aspekt socijalnopedagoškog rada. Metoda frakタルnog crteža inovativna je i kreativna metoda temeljena na načelima art terapije, brain gyma, kromoterapije, grafomotoričkih vježbi i neuroznanstvenih koncepata, koja je značajna zbog svoje jednostavnosti, opuštajućeg učinka na crtača te djelovanja na razvoj i jačanje kognitivnih funkcija, odnosno pažnje, koncentracije, kreativnosti, samopouzdanja, motivacije za rad. Metoda polazi od činjenice o povezanosti motorike ruku i čovjekovih psihofizioloških stanja. Sudionici se kroz teorijski dio u trajanju od 30 minuta upoznaju s Metodom frakタルnog crteža i mogućim dobrobitima njene primjene u osobnom razvoju kao i radu s populacijom djece i mladih s problemima u ponašanju kroz predstavljanje Projekta „Boje i linije otkrivaju mene-crtanjem fraktala do razvoja potencijala djece i mladih“. Kroz Projekt koji se provodio tijekom 2017. godine s djecom i mladima u institucionalnom tretmanu i odgajateljima koji rade s njima, u cilju preveniranja rizičnih aktivnosti i jačanja kapaciteta za lakše nošenje sa stresnim situacijama, educirano je 80 polaznika, od kojih se većina izjasnila o pozitivnom učinku primjenom Metode. U praktičnom dijelu u trajanju od 60 minuta s maksimalnim brojem od 15 sudionika, uz vodstvo se izrađuje dijagnostički frakタルni crtež, koji pokazuje trenutno stanje osobe iz kojega je moguće saznati informacije o njegovim karakternim osobinama, talentima ali i ograničenjima. Tehnologija izrade frakタルnog crteža vrlo je jednostavna i prirodna, a sastoji se od spontanog crtanja jedne neprekinute linije zatvorenih očiju crnom kemijskom olovkom tijekom 60 sekundi i bojanja polja nastalih presijecanjem linija drvenim bojicama. Kroz sudjelovanje u radionici polaznici će moći iskusiti opuštajući učinak ove Metode i steći uvid u mogućnosti njene primjene u socijalnopedagoškom radu.

Ključne riječi: kreativna metoda, razvoj potencijala, rizična ponašanja, prevencija

Model rada radionice „Lanac počinjenja“

Jasmina Miler Lisac i Saša Morić

Ustanova: Jasmina Miler Lisac, Zatvor u Bjelovaru; Saša Morić, Kaznionica u Lepoglavi

E-mail: sassa.moric@gmail.com

Radionica „Lanac počinjenja“ u sklopu posebnog programa PRIKIP (Prevencija recidivizma i kontrola impulzivnog ponašanja) namijenjena je počiniteljima seksualnih delikata na izdržavanju kazne zatvora u Republici Hrvatskoj. Cilj programa je postizanje kontrole zatvorenika nad vlastitim neželjenim seksualnim ponašanjem, čime se povećava sigurnost društvene zajednice u cjelini. Program je baziran na kognitivno-bihevioralnom modelu, radi se u maloj grupi, jednom tjedno po sat vremena, trajanja oko 10 mjeseci (približno 40 radionica).

Sa zatvorenikom se radi na prihvaćanju odgovornosti, prepoznavanju kognitivnih distorzija, razvijanju empatije, identifikaciji vlastitih rizičnih faktora, a najvažniji dio programa je rad na prepoznavanju vlastitog lanca počinjenja kaznenog djela (lanac događaja koji dovodi do počinjenja kaznenog djela) te izrada strategije za izbjegavanje faktora rizika ponavljanja kaznenog djela.

Ključne riječi: seksualni nasilnici, terapija, zatvorski sustav

Play4ever – iskustvena radionica preventivnog programa modifikacija ponašanja putem igre – MPPI

Ružica Skopljak Masier i Tena Kostanjšek

Ustanova: Ružica Skopljak Masier, Centar za mladež Zaprešić; Tena Kostanjšek, Udruga Amazonas Zagreb

E-mail: ruzica@czmz.hr

Cilj radionice je prikazati načine rada i procese kroz koje prolaze djeca i mladi uključeni u Program *Modifikacija ponašanja putem igre* (MPPI). MPPI je preventivni program koji potiče stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan razvoj djece i mlađih u riziku te njihovih obitelji. Program obuhvaća rad s korisnicima na više razina i provodi se kroz sljedeće aktivnosti: radionice za djecu i mlađe u riziku, edukativne radionice za roditelje, edukativno-savjetodavni rad s roditeljima (posjete obiteljima), supervizije, edukativni izleti, individualno savjetovanje, tribine, tematska predavanja – edukativne radionice, edukativno – informativni letci. Programske aktivnosti temelje se na neposrednom iskustvu sudionika i iskustvenom učenju, a naglasak je na aktivnom sudjelovanju i prenošenju iskustva korisnika MPPI programa i izvoditelja aktivnosti. Struktura radionice će biti sljedeća: Uvodni dio - predstavljanje Preventivnog programa MPPI; Iskustvena radionica - aktivnosti usmjerenе na upoznavanje i razvoj grupne povezanosti i Završni dio – vrijeme za pitanja sudionika i diskusiju. U radionici će se prikazati vježbe i aktivnosti koje se koriste u direktnom radu s korisnicima u obliku prikaza primjera radionice koja se provodi u sklopu I. modula *Upoznavanje i razvoj grupne povezanosti*. Voditelji će također predstaviti svoje iskustvo izvoditelja aktivnosti u procesu ispitivanja potreba korisnika i planiranja intervencija. Nakon sudjelovanja u radionici, sudionici će moći: (1) opisati način rada s djecom i mlađima na Programu MPPI; (2) navesti primjere aktivnosti grupnog rada s djecom i mlađima uključenima u Program MPPI; (3) ponoviti aktivnosti grupnog rada s djecom i mlađima uključenima u Program MPPI u kojima su i sami sudjelovali te (4) prepoznati dobrobiti korištenja igre u radu s djecom i mlađima.

Ključne riječi: djeca i mlađi u riziku, prevencija, igra, Program MPPI

Igrom do smijeha - prikaz rada male socijalizacijske grupe

Dajana Jurinčić, Ivana Jolić, Ana Krsnik i Kristina Divić

Ustanova: Centar za pružanje usluga u zajednici „Savjetovalište Luka Ritz“, Zagreb

E-mail: dajana.jurincic@centar-lukaritz.hr

Cilj radionice je prikazati specifičnosti u radu male socijalizacijske grupe djece u Centru Luka Ritz. Djeca u grupi kroz različite ekspresivne tehnike te igrajući tematski određene igre, uče socijalne i emocionalne vještine kao i njihovu primjenu neposrednim iskustvom.

Primjena naučenih socijalnih vještina značajno ovisi o neposrednoj primjeni naučenog u interakciji s vršnjacima, stoga se poseban naglasak stavlja na učenje i primjenu vještina komuniciranja, rješavanja problema, odlučivanja, kreativnog i kritičkog mišljenja, razumijevanje i zadovoljavanje vlastitih potreba uz razumijevanje i uvažavanje potreba drugih, samoregulacije emocija i ponašanja. Članovi grupe su djeca u dobi od 6 do 10 godina koja iskazuju probleme u ponašanju, odnosno primarno teškoće u socijalnom funkciranju. Ono što ih povezuje su poteškoće u ostvarivanju i zadržavanju kvalitetnih odnosa s pojedincem i unutar grupe vršnjaka, a navedene poteškoće kreću se na spektru od internaliziranih (povučenost, nedostatno razvijena sposobnost uspostavljanja odnosa) do eksternaliziranih oblika (agresivnih oblika ponašanja). Mala socijalizacijska grupa broji 8 članova – pet dječaka i tri djevojčice te je zatvorenog tipa. Dinamika susreta je jednom tjedno u trajanju od 90 minuta u popodnevnim satima kroz 12 susreta. Rad s polaznicima male socijalizacijske grupe koncipiran je kroz povezivanje i stvaranje odnosa s vršnjacima, učenje tehnika samoregulacije, prepoznavanje i adekvatno ponašanje u situacijama frustracije, učenje prepoznavanja i izražavanja vlastitih emocija kao i prepoznavanje i uvažavanje emocija drugih, empatije te razvijanje ostalih komunikacijskih vještina. Poseban naglasak je na treniranju i aktivnom korištenju naučenih vještina kroz grupnu dinamiku i zadatke izvan samih radionica. Navedene vještine uče se i provode korištenjem ekspresivnih tehnika (*storytelling*, meditacija, dramske tehnike i metode, simbolička igra...). Kroz prikaz nekih od aktivnosti rada s djecom mlađe dobi, polaznici radionice bit će upoznati s različitim ekspresivnim tehnikama te putem iskustvene radionice doživjeti koliku „moć“ igra može imati u učenju socijalnih vještina, a s ciljem poboljšanju odnosa s drugima.

Ključne riječi: djeca, ekspresivne tehnike, socijalne i emocionalne vještine

POSTER IZLAGANJA

Mentorski program "Laboratorij životnih vještina Prijatelji"

Barbara Fistonić i Petra Štimac

Ustanova: Osnovna škola Fran Franković, Rijeka

E-mail: petra.stimac80@gmail.com

Cilj rada je predstaviti mentorski program „Laboratorij životnih vještina Prijatelji“, njegovu svrhu, način provođenja, korisnike te njihov doživljaj korisnosti. U petnaestogodišnjem socijalnopedagoškom radu u posebnim razrednim odjelima u OŠ Fran Franković Rijeka s učenicima s teškoćama u razvoju uočile smo određene prepreke s kojima se susreću u svojem odrastanju. Po završetku školovanja oni većinom ostaju nezaposleni, kod kuće su, manje izlaze te su socijalno izolirani. Njihovim uključivanjem u mentorski program pomoglo bi im se da ublaže navedene teškoće.

Mentorski program „Laboratorij životnih vještina Prijatelji“ provodi se u Udrudi DIP od 2014. godine. Cilj mentorskog programa je omogućiti razvijanje zdravih i poticajnih društvenih odnosa između mentora/volontera i mentorirane osobe. Radi se o vršnjačkom mentorstvu što je odličan temelj za razvoj prijateljstva. Naši korisnici su mlađi sa širokom lepezom teškoća u dobi od 18 do 30 (poremećaji iz autističnog spektra, smanjene intelektualne mogućnosti, motoričke smetnje, ADHD-a, poremećaja u ponašanju, epilepsija, mentalna oboljenja). Mentor/volonteri su uglavnom studenti Filozofskog i Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Osmisljene su sljedeće aktivnosti za mentorske parove koje se provode s obzirom na interese i mogućnosti: odlazak u šetnju radi zajedničkog druženja, odlazak na piće, odlazak u kino, kazalište, muzeje, likovno kreativne radionice, terapijsko rekreativno plivanje i jahanje, tečaj osnovnog kuhanja za vlastite potrebe koji organiziramo u partnerstvu s Narodnim učilištem, volontiranje na projektima „Homo si teć“ i „Noć muzeja“.

Potrebno je i dalje raditi na promoviranju i razvijanju mentorskih programa za osobe s teškoćama u svrhu njihovog zapošljavanja te kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena.

Ključne riječi: mentorski program, socijalno uključivanje, aktivnosti

Vuna i ja, prijatelja dva

Barbara Fistonić i Petra Štimac

Ustanova: Osnovna škola Fran Franković, Rijeka

E-mail: bara.fistonic@gmail.com

Izvannastavna aktivnost "Vuna i ja, prijatelja dva" je terapijska tehnika rada s djecom i mladima usmjerena opuštanju, kreativnom izražavanju, razvijanju ustrajnosti i vještina suradnje s drugima.

Mokro filcanje vune podrazumijeva stiskanje vune u toploj vodi i sapunu te oblikovanje različitih ukrasnih i upotrebnih predmeta. Provodi se unutar Učeničke zadruge Drenova pri OŠ Fran Franković, Rijeka. Ova aktivnost je usmjerena prevenciji problema u ponašanju. Korištenjem ove tehnike očekujemo ostvariti sljedeće ciljeve: smanjivati psihofizičku napetost i opuštati učenike, podizati prag tolerancije na frustracije i uvažavati različitosti, jačati pozitivnu sliku o sebi, razvijati komunikacijske i druge socijalne vještine, razvijati motoričke, jezične, senzorne i kognitivne vještine (temeljeno na principima senzorne integracije), povećati obrazovna postignuća, uvesti inovativne metode rada u odgojno obrazovni proces. Filcanje vune je učenicima zabavno i ugodno te im omogućuje zbližavanje, građenje odnosa u pozitivnoj atmosferi (filcamo uz opuštajuću glazbu i miris eteričnih ulja). Osim mokrog filcanja rukama koristimo i mokro filcanje nogama čime dodatno stimuliramo osnovni senzorni sustav (vestibularni, proprioceptivni, taktilni) te kasnije složenije vještine ravnoteže, koordinacije oko-ruka i vještine fine motorike. Integracija i stimulacija tih sustava pomaže učenicima da bolje funkcioniraju i izvode svakodnevne zadatke.

Ukrasno uporabni predmeti nastali tehnikom filcanja (tapiserije, torbe, zdjele) izlažu se na sajmovima učeničkih zadruga i drugim sajmovima stvaralaštva, na kojima se predmeti prodaju pa se potiče i poduzetnički potencijal kod učenika. Primjena ove tehnike - mokrog filcanja vune pozitivno utječe na obrazovna postignuća te na ponašanje učenika.

Ključne riječi: filcanje, vuna, senzorna integracija, poticanje kreativnosti

Model socijalnopedagoških intervencija u osnovnoj školi

Dejana Bouillet

Ustanova: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: dejana.bouillet@ufzg.hr

Model socijalnopedagoških intervencija u osnovnoj školi razvijen je u sklopu istoimenog projekta Agencije za odgoj i obrazovanje koji se provodio od rujna 2015. do listopada 2017. godine. U procesu razvoja modela, provjerena je usklađenost poduzetih intervencijskih aktivnosti s prethodno utvrđenim potrebama učenika. U tu su svrhu socijalni pedagozi zaposleni u 19 osnovnih škola tijekom drugog polugodišta školske godine 2016./2017. putem Obrasca za praćenje sudjelovanja učenika u socijalnopedagoškim intervencijama prikupljali podatke o sadržaju poduzetih intervencija, čemu je prethodilo popunjavanje Upitnika za procjenu potreba učenika za socijalnopedagoškim intervencijama (verzije za učenike i verzije za roditelje). Isti su upitnici primjenjeni i krajem školske godine, kako bi se omogućila usporedba rezultata postignutih na Upitnicima prije i nakon provedbe intervencije. Prikupljeni su podaci za 70 učenika, koji su ujedno i sudionici evaluacijskog dijela istraživanja. U pred-testiranju učenici su najviše problema iskazali u odnosima s vršnjacima, obiteljskim odnosima i komunikacijskim vještinama, dok su roditelji najviše problema iskazali u odnosu učenika prema obrazovanju i obvezama i odgovornosti u ponašanju. U praćenim socijalnopedagoškim intervencijama najviše je pozornosti posvećeno odnosima učenika s vršnjacima, odnosu prema samome sebi te njihovom odnosu prema obrazovanju i obvezama, kroz individualne i grupne oblike rada s učenicima, njihovim roditeljima i učiteljima.

Usporedba rezultata pred i post testiranja učenika i njihovih roditelja (primjenom t-testa) pokazala je da je tijekom primjene socijalnopedagoških intervencija u svim područjima došlo do pozitivnih promjena, a statistički značajne promjene su se prema samoprocjenama učenika dogodile u područjima: odnosa prema sebi i odnosa s vršnjacima. Roditeljske procjene promjena u odnosima učenika u sva su tri područja intervencija statistički značajno povoljnije u post-testiranju, s obzirom na rezultate pred-testiranja. Poster će sadržavati osnovne rezultate evaluacije i prikaz sadržaja intervencija koje su obuhvaćene ovim modelom, kao najava priručnika u kojem će cijeli model biti detaljno prikazan.

Ključne riječi: učenici s problemima u ponašanju, socijalnopedagoške intervencije, evaluacija, osnovna škola

Preventivni program „Moj zdravi stil“

Ana Habdija-Šorša

Ustanova: Ambidekster klub, Zagreb

E-mail: ana.habdija@gmail.com

Preventivni program „Moj zdravi stil“ usmjeren je na univerzalnu i selektivnu prevenciju ovisnosti i rizičnih ponašanja te je namijenjen, prije svega, populaciji djece i mladih i njihovim roditeljima. Dva su ključna principa od kojih program polazi: sveobuhvatnost u planiranju i izvođenju intervencija i aktivnosti te visoka razina participacije korisnika, pri čemu su korisnici aktivni sudionici u cjelokupnom ciklusu programa, od procjene stanja u lokalnoj zajednici, preko planiranja, kreiranja i izvođenja aktivnosti do evaluacije aktivnosti i intervencija.

Program „Moj zdravi stil“ nastao u zajednici i za zajednicu, a temelji se na sistemskom intervencijskom modelu koji preko kružne komunikacije između umreženih dionika u društvenoj zajednici potiče učinkovitost preventivnog sustava. Oslanja se na koncept rizičnih i zaštitnih čimbenika te koncept rizika i otpornosti u okviru ekološke multisustavne perspektive; stoga su intervencije i aktivnosti koje se provode u programu planirane i osmišljene na osnovu rezultata provedenih istraživanja potreba i rizika mladih u lokalnim zajednicama (prema *Communities that Care*, Hawkins i sur., 1999.; Cleveland i sur., 2010; *Zajednice koje brinu – model prevencije poremećaja u ponašanju*, Bašić, J., Ferić Šlehan, M., Kranželić Tavra, V. 2007). Slijedom procijenjenih rizika i potreba preventivne aktivnosti i stručne intervencije usmjerene su na osnaživanje djece i mladih kao kompetentnih osoba u cjelini, ali isto tako i na razvoj zdravog i poticajnog okruženja za odrastanje djece i mladih.

Ključne riječi: prevencija ovisnosti, sistemska intervencijski model

Time spent playing with children is never wasted. (Dawn Lantero) prikaz evaluacijskog istraživanja na preventivnom programu modifikacija ponašanja putem igre – MPPI

Kristina Kulaš Ešegović i Maja Delač

Ustanova: Centar za mladež Zaprešić

E-mail: kristina@czmz.hr

Problemi istraživanja čiji su rezultati predstavljeni na posteru su:

1. Ispitati postoji li statistički značajna razlika u procjenama intenziteta teškoća uključenja učenika u Program MPPI od strane djelatnika škole i grupnih voditelja s obzirom na vrijeme uključenosti učenika u programske aktivnosti.
2. Ispitati ishode pojedinog ciklusa radionica za djecu i mlađe u riziku.
3. Utvrditi zadovoljstvo učenika, djece i mlađih u riziku, sudjelovanjem u programskim aktivnostima i procjenu dobiti.
4. Utvrditi zadovoljstvo roditelja sudjelovanjem u programskim aktivnostima i procjenu dobiti.

U evaluacijsko istraživanje je uključeno 87 sudionika. Korišteni su upitnici za procjenu intenziteta razloga uključivanja učenika u grupu djece i mlađih u riziku, testovi znanja, vještina i stavova učenika, upitnik za ispitivanje korisničke percepcije zadovoljstva i procjene dobiti od sudjelovanja u programskim aktivnostima. Prema procjenama grupnih voditelja, teškoće koje su bile razlog uključivanja djece i mlađih u riziku u Program MPPI manjeg su intenziteta nakon sudjelovanja djece i mlađih u programskim aktivnostima (na kraju školske godine) u usporedbi s intenzitetom prije uključivanja u Program. Sudjelovanje u radu grupe djece i mlađih u riziku pruža učenicima mogućnost za unaprjeđenje znanja, razvoj novih vještina te usvajanje stavova sukladno ciljevima pojedinog ciklusa radionica. Rezultati ispitivanja zadovoljstva korisnika (djece i mlađih u riziku, njihovih roditelja) ukazuju na njihovo zadovoljstvo programskim aktivnostima u kojima su sudjelovali. Korisnici prepoznaju nova znanja i vještine koje su usvojili te ih procjenjuju korisnima u svakodnevnom životu.

Ključne riječi: djeca i mlađi u riziku, prevencija, Program MPPI, evaluacija

Karakteristike počinitelja kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta – prikaz rezultata istraživanja

Anita Jandrić Nišević, Ljerka Herjavec i Saša Rajić

Ustanova: Anita Jandrić Nišević, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Ljerka Herjavec, Kaznionica u Lipovici – Popovači; Saša Rajić, Zatvor u Karlovcu

E-mail: ajandric09@gmail.com

Problematika koja obuhvaća tretmanske potrebe i karakteristike počinitelja kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta nedovoljno je istraženo područje u Republici Hrvatskoj, unatoč činjenici da je u posljednjih nekoliko godina evidentiran porast kaznenih djela upravo iz ove domene. Sukladno tome, u zatvorskom sustavu primjetan je povećani broj visokoobrazovanih zatvorenika i zatvorenika s iznadprosječnim ekonomskim statusom (menadžeri, poduzetnici, trgovci, znanstvenici, liječnici...) koji su iskoristili postojeće društveno političke prilike u državi te zloupotrijebili svoju profesionalnu karijeru kako bi na nezakonit način ostvarili značajna materijalna sredstva. Cilj istraživanja „Kriminalitet bijelog ovratnika – osnovna obilježja počinitelja i novi pristupi u tretmanu“ usmjeren je na dobivanje uvida u neke opće demografske, socioekonomske i kriminološke karakteristike počinitelja kaznenih djela iz domene gospodarskog kriminaliteta, a u svrhu kreiranja posebnih socijalnopedagoških programa za navedenu skupinu u zatvorskom sustavu. Istraživanjem je obuhvaćen uzorak zatvorenika ($N= 277$) koji su se nalazili na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici u Lipovici-Popovači, pravomoćno osuđenih zbog kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta u razdoblju od 2010. do 2017. godine, a provedeno je u razdoblju od listopada 2017. do veljače 2018. godine analizom osobnika zatvorenika. Rezultati koji će biti predstavljeni u ovom posteru ponudit će osnovna znanja o karakteristikama počinitelja iz područja gospodarskog kriminaliteta na temelju kojih će se razvijati novi tretmanski programi u zatvorskom sustavu Republike Hrvatske.

Ključne riječi: gospodarski kriminalitet, karakteristike počinitelja, novi tretmanski programi

Motivacija službenika za provođenjem posebnih programa tretmana u zatvorskom sustavu

Ljerka Herjavec

Ustanova: Kaznionica u Lipovici – Popovača

E-mail: lerkaherjavec@yahoo.com

Svrha izvršavanja kazne zatvora je, uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, njegovo osposobljavanje za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima. Ova definicija podrazumijeva da se izvršavanje kazne zatvora zasniva na rehabilitacijskom pristupu, što pretpostavlja individualizaciju kazne kroz pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora te niz specijaliziranih programa tretmana za selekcionirane skupine zatvorenika. Trenutno se u Zatvorskom sustavu provodi deset posebnih programa (KLO, KLA, Portos, TALK, NAS, ART, PRIKIP, TSV – JUS, PTSP, Promet), te dva edukativno razvojna programa (Zatvorenik kao roditelj i Vozač – čimbenik sigurnosti u prometu). Navedene programe provode službenici Odjela tretmana (socijalni pedagozi, socijalni radnici, psiholozi ...). Pojam motivacije se objašnjava kao psihički poticaj izazvan vanjskim ili unutarnjim čimbenicima koji vode čovjeka ka određenom cilju, koji je osobni ili cilj neke organizacije. Motivacija za rad se često dovodi u vezu s psihosocijalnom klimom na poslu (zadovoljstvo radom, razinom radnog stresa, stavovima prema radnim zadacima, učinkom na poslu). Cilj istraživanja je bio ispitati vrstu motivacije kod službenika Odjela tretmana Kaznionice u Lipovici – Popovača - poluotvorenenog tipa i Kaznionice u Glini – zatvorenog tipa, za edukaciju i provođenje određenih vrsta posebnih programa putem anketnog upitnika. Svrha je bila prikazati povezanost između motiviranosti službenika i uspješnosti pojedinih posebnih programa te potrebe za dalnjim edukacijama prema motivaciji službenika. Navedeni rezultati bit će pokazatelj razlika između motivacije za rad u ustanovi zatvorenog i poluotvorenog tipa te smjernica Upravi za zatvorski sustav u formiranju novih edukacija za službenike.

Ključne riječi: zatvorski sustav, posebni programi, motiviranost

Prevalencija konzumiranja i uvjerenja o psihoaktivnim tvarima mladih u odgojnim ustanovama

Lorena Leskovar, Neven Ricijaš, Valentina Kranželić

Ustanova: Neven Ricijaš i Valentina Kranželić, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Lorena Leskovar, Centar za socijalnu skrb Zabok

E-mail: lorena.leskovar@gmail.com

Konzumiranje psihoaktivnih tvari predstavlja rizično ponašanje koje se često javlja u adolescenciji te zbog svoje prirode predstavlja značajan rizik za zdravi razvoj mladih. To posebno dolazi do izražaja kod onih koji imaju i druge rizične čimbenike te spadaju u skupinu mladih u visokom riziku ili s već izraženim poremećajima u ponašanju. Temeljni cilj istraživanja predstavljenog u ovom radu je dobiti uvid u prevalenciju konzumiranja psihoaktivnih tvari kod mladića smještenih u odgojne ustanove (odgojni domovi i odgojni zavod) te utvrditi postojanje razlika u životnoj i godišnjoj prevalenciji konzumiranja psihoaktivnih tvari s obzirom na vrstu ustanove, odnosno sustav unutar kojeg su smješteni, kao i s obzirom na razinu znanja o psihoaktivnim tvarima. Svrha ovog istraživanja je, osim steći uvid u promatrane fenomene, pružiti stručnjacima smjernice za razvoj i implementaciju preventivnih i tretmanskih intervencija temeljenih na procjeni potreba ciljanih populacija. U istraživanju su sudjelovala ukupno 74 mladića koji su u vrijeme istraživanja (2016. godine) bili smješteni u Odgojnem zavodu Turopolje (n=29; 39.2%), te u Centru za pružanje usluga u zajednici Zagreb - Dugave (Župančićeva) i u Odgojnem domu Pahinsko u Ivancu (n=45; 60.8%). Podaci su prikupljeni posebno konstruiranim upitnikom za ovo istraživanje, koji je prilagođen specifičnom kontekstu i populaciji, a sadrži pitanja o samoiskazu konzumiranja psihoaktivnih tvari te uvjerenjima i znanjima u području konzumiranja psihoaktivnih tvari. Rezultati su pokazali kako ne postoje značajne razlike u ukupnom rezultatu na testu znanja o psihoaktivnim tvarima s obzirom na sustav u kojem su mladići smješteni (pravosuđe ili socijalna skrb), odnosno s obzirom na razinu rizičnosti i dob mladića. U odnosu na znanje o psihoaktivnim tvarima, utvrđeno je da mladići koji imaju više znanja više/učestalije konzumiraju psihoaktivnih tvari i u kontekstu životne i u kontekstu godišnje prevalencije. Navedeni rezultati upućuju na oprezno postupanje pri planiranju i provođenju intervencija koje uključuju prevenciju ovisnosti, osobito u području informiranja o psihoaktivnim tvarima, što prema mnogim svjetskim istraživanjima (UNODC International standards, 2018), primijenjeno samostalno, ne predstavlja učinkovit pristup prevenciji.

Ključne riječi: psihoaktivne tvari, mladi s problemima u ponašanju, mladi u odgojnim ustanovama

PORTOs - prevencija ovisničkog recidiva treningom i osnaživanjem

Marina Barić i Anita Jandrić Nišević

Ustanova: Martina Barić, Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Središnji ured, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske; Anita Jandrić Nišević, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: martina.banic@uzs.pravosudje.hr

Cilj ovog rada je prikaz strukturiranog programa psihosocijalnog tretmana zatvorenika ovisnika o drogama - PORTOs koji se od 2014. godine provodi u zatvorskem sustavu. Program je nastao u suradnji Odsjeka za kriminologiju ERF-a i Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav. Temelji se na kognitivno-bihevioralnom pristupu, uključuje usklađenost intervencija s procijenjenim kriminogenim rizicima i potrebama, koristi i povezuje Teoriju životnog stila i elemente Motivacijskog intervjeta te obuhvaća prevenciju relapsa. Program obuhvaća pet faza, a provodi se sukladno odgovarajućim priručnicima za provedbu - u dužoj verziji kroz 34 tjedna, u kraćoj verziji kroz 17 tjedana dinamikom od jedne radionice tjedno u trajanju od 90 minuta, u malim zatvorenim grupama sa 6-10 zatvorenika. Program provode socijalni pedagozi, psiholozi, i socijalni radnici - službenici odjela tretmana počinitelja kaznenih tijela i vanjski suradnici nakon završene edukacije za provedbu programa. Za evaluaciju uspješnosti programa primjenjuju se upitnici kojima se ispituju motivacija za promjenu, stavovi prema intervencijama/tretmanu, kritičnost prema kaznenom djelu, odnos prema sigurnosnoj mjeri/uključivanju u tretman, socijalne vještine, kognitivne distorzije, lokus kontrole, ustrajnost, samopoštovanje, kompetentnost, strah od negativne evaluacije, misli i žudnja, kriminalni stil razmišljanja i znanje. Rezultati evaluacije, koja je za sada provedena na uzorku od 20 zatvorenika i zatvorenica uključenih u pilot provedbu, pokazuju da je došlo do pozitivnih promjena u gotovo svim ispitanim aspektima, dok je statistički značajna razlika dobivena u kritičnosti prema kaznenom djelu i odnosu prema sigurnosnoj mjeri/uključivanju u tretman, kognitivnim distorzijama, ustrajnosti, samopoštovanju te mislima i žudnji u vezi s drogom. Do danas je PORTOs završilo 186 zatvorenika. Iako inicijalna evaluacija daje razloga za optimizam, a povratne informacije prikupljene od provoditelja programa i zatvorenika ukazuju na dobru prihvaćenost PORTOS-a, njegova uspješnost moći će se provjeriti tek nakon opsežne evaluacije koja se planira nakon pet godina provedbe programa, temeljem prikupljenih ulaznih i izlaznih PORTOs upitnika i podataka o recidivizmu.

Ključne riječi: psihosocijalni tretman, ovisnost, zatvorski sustav

Puno puta svugdje – a za sada još nigdje

Sanja Jelić i Kristina Draguzet

Ustanova: Klinika za psihijatriju Vrapče

E-mail: kristina.draguzet@bolnica-vrapce.hr

U posteru će se naglasiti važnost adekvatne podrške unutar obiteljskog sustava te ukazati na utjecaj prolaska kroz različite sustave liječenja i tretmana na sadašnju poziciju, kvalitetu života i cjelokupno funkcioniranje osobe. U tu će se vrhu koristiti primjer pacijenta u dobi od 20 godina koji je boravio na bolničkom liječenju na Zavodu za liječenje ovisnosti, Klinike za psihijatriju Vrapče, pod dg: emocionalno nestabilna ličnost, ovisnosti o više psihoaktivnih tvari te akutna reakcija na stres. Osoba u tretman dolazi nakon niza, za njega stresnih događaja (neslaganje u obitelji, nezadovoljstvo u partnerskom odnosu s djevojkom, stres na poslu, konzumacija psihoaktivnih tvari). Prije početka liječenja u Klinici za psihijatriju Vrapče, tijekom odrastanja, u tretmanu je bio 4 godine kod psihologa (poteškoće u učenju i agresivno ponašanje prema okolini). Zbog navedenih dijagnoza prethodno je bio i u ambulantnom tretmanu Psihijatrijske bolnice za djecu i mladež, Zagreb i na bolničkom liječenju u Neuropsihijatrijskoj bolnici dr. Ivan Barbot Popovača te u terapijskoj zajednici za tretman i rehabilitaciju od ovisnosti (uz istovremeno provođenje mjere PBIN-a).

Pacijent je starije dijete u obitelji, živi s bratom i roditeljima. Mijenjao je srednje škole nekoliko puta i nije uspio do sada završiti srednjoškolsko obrazovanje. Teško podnosi konfliktne situacije, reagira agresivno (verbalno i fizički), uz kasnije izraženi osjećaj krivnje, naglašena je emocionalna nezrelost, izrazita osjetljivost na minimalnu frustraciju, napetost, izražavanje bijesa, oscilacije raspoloženja te je vidljiva potreba da dobije odobravanje od vlastite obitelji (osobito oca), a istovremeno želja da izgradi vlastiti identitet.

Ključne riječi: emocionalno nestabilna ličnost, ovisnost, obitelj, stres

„Nakon dugo vremena opet sam sretan!“ – uloga socijalnih vještina u redukciji rizika i poboljšanju socijalnog funkcioniranja forenzičkog pacijenta

Dijana Jerković, Mirta Vranko i Nadica Buzina

Ustanova: Klinika za psihijatriju Vrapče

E-mail: dijana.jerkovich@gmail.com

Počinitelji kaznenih djela koji su ocjenjeni neubrojivima *tempore criminis* upućuju se na liječenje na forenzički odjel psihijatrijske bolnice u kojem se tretmanom utječe na redukciju rizika, poboljšanje kliničke slike te unaprjeđenje socijalnog funkcioniranja osobe. Po otpustu s bolničkog liječenja, pacijenti se uključuju u ambulantno liječenje u okviru kojeg se, između ostalog, radi na unaprjeđenju socijalnih vještina. Cilj ovog rada je prikazati socijalnopedagoške postupke usmjereni na unaprjeđenje socijalnih vještina na primjeru rada s pacijentom (muškarac, 48 godina) koji se liječi od shizofrenije i koji je u stanju neubrojivosti počinio obilježja djela na štetu oca. Prikaz slučaja temelji se na podacima o pacijentu dobivenim pregledom ranije medicinske dokumentacije, tijekom grupnog rada s pacijentom i opservacijom. Pacijent se bolnički liječio osam godina, a trenutno je uključen u ambulantno liječenje. U grupnom tretmanu aktivno sudjeluje, zainteresiran je za tretmanske sadržaje, uspostavlja dobre odnose te verbalizira motivaciju za rad na sebi. Uz navedeno, pacijent manifestira zadovoljavajuće socijalno funkcioniranje u kojem stavlja naglasak na planiranje i obavljanje strukturiranih aktivnosti (različite sportske aktivnosti), sudjeluje u obavljanju svakodnevnih kućanskih poslova, druži se s nekolicinom poznanika/prijatelja, pri čemu iskazuje razumijevanje važnosti granica te prepoznavanja vlastitih unutarnjih stanja.

U posteru će se diskutirati važnost učenja i uvježbavanja socijalnih vještina forenzičkih pacijenata, budući da se njihovim unaprjeđenjem doprinosi reduciraju forenzičkog rizika te se osnažuje funkcioniranje osobe po povratku u društvo.

Ključne riječi: socijalne vještine, socijalno funkcioniranje, shizofrenija, forenzički pacijent

Nevidljive žrtve – i muškarci su žrtve obiteljskog nasilja

Tina Peraica, Zrnka Kovačić Petrović, Maja Andelinović i Dragica Kozarić-Kovačić

Ustanova: Tina Peraica, Klinika za psihijatriju, Referentni centar Ministarstva zdravlja za poremećaje uzrokovane stresom, Klinička bolnica Dubrava; Zrnka Kovačić Petrović, Klinika za psihijatriju Vrapče i Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Maja Andelinović, Odjel za psihologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu; Dragica Kozarić-Kovačić, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu

E-mail: tina.peraica@gmail.com

Obiteljsko nasilje se često karakterizira kao "žensko pitanje" pri čemu se o muškarcima isključivo stvara slika kao o agresorima. Aktualna istraživanja pokazuju kako su i muškarci žrtve obiteljskog nasilja. U posteru će se prikazati rezultati istraživanja kojem je cilj istražiti razlike između muškaraca i žena žrtava obiteljskog nasilja.

U istraživanje su uključene 3164 odrasle osobe (794 muškaraca i 2370 žena) koje su od 2011. do 2015. zatražile pomoć u Savjetovalištu za žrtve obiteljskog nasilja. Polustrukturiranim intervjouom prikupljeni su podaci vezani uz: socio-demografski status (spol, dob, obrazovni i bračni status, zaposlenje), zlostavljanje (počinitelj, trajanje, vrsta), prijavljivanje institucijama (policija, centar za socijalnu skrb, prekršajne i kaznene prijave) te vrste intervencija. Pri obradi podataka korišteni su: Mann-Whitney U test, Pearsonov hi-kvadrat test i z-test s Bonferroni korekcijom.

Ispitanici se razlikuju po socio-demografskim obilježjima na način da su muškarci u odnosu na žene: stariji (40.3 ± 1.42 raspon 18-82: 39.03 ± 13.25 , raspon 18-79; $p=.015$), češće razvedeni i samci ($p<.001$) te obrazovaniji ($p=.011$). Razlika postoji s obzirom na počinitelje, trajanje i vrstu nasilja - nad ženama počinitelji su češće partneri, a nad muškarcima roditelji ($p<.001$). Žene su izloženije višegodišnjem ($p<.001$), fizičkom ($p<.001$) i ekonomskom zlostavljanju ($p<.001$), a muškarci nasilju do 6 mjeseci ($p<.001$) i psihičkom zlostavljanju ($p<.001$). Žene nasilje češće prijavljuju policiji, češće se pokreću prekršajni i kazneni postupci ($p<.001$), te po pomoć dolaze osobno ($p<.001$). Muškarci češće traže pravnu pomoć ($p=.006$) pozivom ili e-mailom ($p<.001$).

Približno 25% žrtava obiteljskog nasilja su muškarci. Rezultati pokazuju da obiteljsko nasilje nije samo "žensko pitanje" te potrebu za intervencijama fokusiranim na razbijanje "spolne paradigme" kod obiteljskog nasilja.

Ključne riječi: obiteljsko nasilje, spolne razlike, žrtve, muškarci

Negdje između - mlade osobe žrtve obiteljskog i partnerskog nasilja

Tina Peraica, Zrnka Kovačić Petrović, Maja Anđelinović i Dragica Kozarić-Kovačić

Ustanova: Tina Peraica, Klinika za psihijatriju, Referentni centar Ministarstva zdravlja za poremećaje uzrokovane stresom, Klinička bolnica Dubrava; Zrnka Kovačić Petrović, Klinika za psihijatriju Vrapče i Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Maja Anđelinović, Odjel za psihologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu; Dragica Kozarić-Kovačić, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu

E-mail: tina.peraica@gmail.com

Obiteljsko i partnersko nasilje prisutno je kod svih dobnih skupina, u svim socio-ekonomskim slojevima društva. Posljedice izloženosti nasilju su višestruke za osobu i društvo. Mlade osobe su naročito izložene riziku da postanu žrtve interpersonalnog nasilja zbog dobi i neiskustva u partnerskim odnosima te iskustava unutar svojih obitelji. Cilj istraživanja koje je prikazano u ovom posteru je istražiti karakteristike mladih osoba žrtava obiteljskog i partnerskog nasilja.

Od početka 2011. do kraja 2015. 3164 osobe su zatražile pomoć u Savjetovalištu za žrtve obiteljskog nasilja od kojih je 97 (3%) mladih osoba dobi od 18 do 21 godine (25,8% muškaraca i 74,2% žena). Polustrukturiranim intervjuuom prikupljeni su podaci o: socio-demografskom statusu (spol, dob, obrazovni i bračni status, zaposlenje), zlostavljanju (počinitelj, trajanje, vrsta), prijavljivanju (policija, CZSS, prekršajne i kaznene prijave) te vrstama intervencija. Pri obradi podataka korišteni su: t-test i analiza varijance.

Gotovo 70% mladih osoba su samci, dok su ostali u vezi ili braku. Kod većine (80%) nasilje se dogodilo unutar obitelji - najčešće od strane roditelja (51,5%), a kod 20% se radilo o nasilju od strane partnera. Najčešće su bili izloženi psihičkom nasilju (66,0%), zatim slijedi: fizičko (50,5%), ekonomsko (35,1%) te seksualno nasilje (4,1%). Polovica sudionika izložena je nasilju preko godinu dana koje najčešće nije prijavljeno institucijama.

Rezultati pokazuju da su mlade osobe izložene svim vrstama nasilja unutar obitelji i od strane partnera. Oni su posebno ranjivi, rijetko traže pomoć i prijavljuju nasilje. Dobiveni rezultati, kao i ranije provedena istraživanja, ukazuju na potrebu nastavka istraživanja i razvoja specifičnih preventivnih i terapijskih programa za ovu dobnu skupinu.

Ključne riječi: adolescencija, mladi, partnersko nasilje, obiteljsko nasilje

RECENZENTI

Prof. dr. sc. Marina Ajduković, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Dejana Bouillet, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Alenka Kobolt, Pedagoška fakulteta Universiteta v Ljubljani

Prof. dr. sc. Nivex Koller-Trbović, umirovljena profesorica Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Irma Kovč Vukadin, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Marija Lebedina Manzoni, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Ljiljana Mikšaj-Todorović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Renata Miljević Riđički, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, umirovljeni profesor Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Antonija Žižak, umirovljena profesorica Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Vesna Vesela Bilić, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Irena Cajner Mraović, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Martina Ferić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Anita Jandrić Nišević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Ivana Jeđud Borić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Valentina Kranželić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Neven Ricijaš, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Meliha Bijedić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli

Doc. dr. sc. Dora Dodig Hundrić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Dalibor Doležal, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Ivana Maurović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Josipa Mihić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Anja Miroslavljević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Miranda Novak, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Gabrijela Ratkajec Gašević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Doc. dr. sc. Nataša Vlah, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci

dr. sc. Sandra Antulić Majcen, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb

dr.sc. Dijana Jerković, Klinika za psihijatriju Vrapče

dr. sc. Toni Maglica, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

dr. sc. Saša Rajić, Zatvor u Karlovcu

Jelena Bičanić, umirovljena socijalna pedagoginja

Dubravka Marušić, Centar za nestalu i zlostavljanu djecu

Dubravka Novosel Guszak, Osnovna škola Dr. Vinka Žganca, Zagreb

Tina Peraica, Klinička bolnica Dubrava, Zagreb

Alma Rovis Brandić, Agencija za odgoj i obrazovanje

KAZALO AUTORA

IME I PREZIME	STRANICA SAŽETKA
Anđelinović, Maja	73, 74
Babić, Emina	47
Babić, Valentina	35
Barić, Martina	70
Bijedić, Meliha	43
Bouillet, Dejana	64
Burić, Sonja	55
Buzina, Nadica	72
Ćosić, Andrea	36
Delač, Maja	66
Divić, Kristina	61
Dodig Hundrić, Dora	24, 39, 48
Draguzet, Kristina	71
Ferić, Martina	15, 17, 42
Fistonić, Barbara	62, 63
Gmaz Luški, Vesna	41
Habdija-Šorša, Ana	65
Hećimović, Tamara	26
Herjavec, Ljerka	67, 68
Horvat, Martina	33
Hundrić, Valentina	58
Ilijaš, Antun	37
Jahić, Adela	43
Jandrić Nišević, Anita	67, 70
Jeđud Borić, Ivana	51
Jelić, Sanja	71
Jerković, Dijana	72
Jolić, Ivana	61
Jurinčić, Dajana	61
Kodrnja, Milivoj	25

Kolić Antolović, Nikolina	52
Koller-Trbović, Nivex	51
Korušić, Vedran	52
Kostanjšek, Tena	46, 60
Kovačić Petrović, Zrnka	73, 74
Kovačiček, Maja	22
Kovč Vukadin, Irma	18, 19
Kozarić-Kovačić, Dragica	73, 74
Kranželić, Valentina	14, 15, 23, 38, 42, 69
Križan, Helena	14, 38
Krsnik, Ana	61
Kulaš Esegović, Kristina	66
Kuralić-Čišić, Lejla	43
Lampret, Sanja	22
Leskovar, Lorena	69
Lujić Laušin, Antonija	26
Maloić, Snježana	28, 29
Mandić, Sabina	48
Marušić, Dubravka	20
Maurović, Ivana	22
Mažić, Marija	57
Mihić, Josipa	16, 42
Miler Lisac, Jasmina	59
Miroslavljević, Anja	39, 51
Morić, Saša	59
Mujčinović, Nermana	47
Muminović-Vildić, Melisa	43
Mustak, Mario	36
Novak, Miranda	13, 16, 42
Novosel, Tanja	30
Pehlić, Izet	47
Peraica, Tina	73, 74
Peranić, Sara	53
Petanjek, Zdravko	11

Petrović, Gordana	26
Podobnik, Martina	37
Prpić, Tomislav	36
Rajić, Saša	67
Rakić, Martina	28, 29
Ratkajec Gašević, Gabrijela	22, 39
Ribarić, Kristina	34
Ricijaš, Neven	24, 48, 69
Rosandić, Andreja	12
Schenner Bašić, Alka	26
Skopljak Masier, Ružica	60
Širac, Mia	46
Špehar Fiškuš, Katarina	49, 50
Šteinglin Kovač, Vlatka	35
Štengl, Marko	37
Štimac, Petra	62, 63
Udovičić, Marinela	49
Upravni odbor Hrvatske udruge socijalnih pedagoga	10, 27
Vasilj Studak, Cvita	58
Vela Vrabec, Nina	45
Velimirović, Irena	17
Vinčić, Vesna	40
Vladović, Sanja	32
Vlah, Nataša	44, 56
Vranko, Mirta	72
Vukov Colić, Mirjana	25
Zalović, Tena	21
Zelić Ferenčić, Vesna	31
Žakman-Ban, Vladimira	49, 50
Žižak, Antonija	38

ZAHVALE

Turističkoj zajednici Međimurske županije na podršci u organizaciji

5. kongresa socijalnih pedagoga: „Praksa – Empirija – Teorija“

Ženskoj vokalnoj skupini „Stridonne“ – Štrigova, što su uveličale svečanost

otvaranja 5. kongresa socijalnih pedagoga: „Praksa – Empirija – Teorija“

Vatrogasnoj zajednici Međimurske županije na podršci u organizaciji

smještaja za studente za 5. kongres socijalnih pedagoga:

„Praksa – Empirija – Teorija“